UWAGA! Programy TV na cały tydzień

Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi • Rok wydania IV • 11-17 stycznia 1993 r. • nr 2 (36)

❀ DZIĘKUJEMY! ❀

Regularne ukazywanie się naszego tygodnika - "Głos znad Niemna" zawdzięczamy niezawodnej pomocy Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" oraz wsparciu finansowemu ze strony polskiego biznesmena - **ALEKSANDRA GUDZOWATEGO.**

Każdy następny numer "Głosu" będzie wydrukowany na papierze kupionym za środki przekazane nam przez Aleksandra Gudzowatego.

W imieniu czytelników serdecznie dziękujemy!

Redakcja gazety "Głos znad Niemna" serdecznie dziękuje Rządowi Republiki Białoruś za pomoc finansową w wysokości 200 tysięcy rubli na cele wydawnicze.

W nowy rok weszliśmy z wiarą i nadzieją. W pomyślność zbiorową i osobistą. W spokój i pokój. W sukcesy w makro i mikroskali. W naszą lepszą przyszłość.

Jedną z dobrych nowin dla Polaków na Białorusi, łaknących - po latach przymusowego milczenia - słowa w języku ojców i dziadków, jest tygodnik "Głos znad Niemna". Jego areopag stanowi nowe kolegium redakcyjne, w skład którego wchodzą ludzie reprezentujący duży potencjał intelektualny, doświadczenie i inicjatywę. Bardzo liczymy na wsparcie ze strony wszystkich, którym leży na sercu polskość w każdym wymiarze i bogatej treści.

Wzajemnie życzymy sobie - powodzenia!

Poszukiwanie prawdy

Jak już informowaliśmy, w przededniu 50 rocznicy powstania AK Związek Polaków - wspólnie z Towarzystwem Naukowym - zorganizował kilka konferencji z udziałem polskich i białoruskich historyków. Podczas obrad, które odbyły się w Mińsku, Lidzie i Grodnie, dokonano pierwszej próby wszechstronnego badania dziejów, stanowiących przez wiele lat "białą plamę" w radzieckiej historiografii.

Na sesji w Grodnie ogólną charakterystykę działalności AK przedstawił dr Henryk Piskunowicz z Wojskowego Instytutu Historycznego w Warszawie. Podkreślił on, że od samego początku miała ona cel antyfaszystowski, a głównym zadaniem było odzyskanie niepodległości kraju w granicach II Rzeczypospolitej.

O skuteczności walki świadczą liczne dokumenty z archiwów niemieckich, dowodzące m.in., że 40 oddziałów partyzantki AK, które działały na terenie obecnej Białorusi, rozbiło ponad 100 punktów wojskowych przeciwnika.

Problemem mało zbadanym i wywołującym kontrowersyjne wypowiedzi są stosunki polskich partyzantów z partyzantką radziecką. Dotychczas niektórzy historycy i dziennikarze piszący o AK usiłują przedstawić ją jako wrogą profaszystowską organizację. Jednak dokumenty historyczne świadczą o tym, że dopiero decyzja CK KPB z czerwca 1943 roku zapoczątkowała proces oficjalnego zwalczania polskich oddziałów. Przykładem może służyć m.in. rozbrojenie i częściowe zlikwidowanie przez brygadę Markowa oddziału por. Burzyńskiego - "Kmicica" nad jeziorem Narocz.

Obiektywne badania i przemyślenia ocen wymaga dramatyczny los AK po 1944 roku. Internowanie oddziałów z okręgu Wileńskiego i Nowogródzkiego oraz nasilający się terror przeciwko ludności polskiej spowodowały działania zbrojne przeciwko oficjalnej władzy radzieckiej. Większość oddziałów AK została rozbita przez NKWD do połowy roku 1945.

Prasa i historiografia polska pisały o dziejach związanych z likwidacją jednostek partyzanckich pod dowództwem "Kotwicza", "Krysi", "Ragnera" i innych. Niektóre z nich przetrwały i kontynuowały działalność do 1952 roku.

Dyskusje wykazały znaczną rozbieżność poglądów na temat uzasadnienia prawnego działalności Armii Krajowej na terenie obecnej Białorusi. Rozważając przyczyny starć między żołnierzami AK a oddziałami Białoruskiej Obrony Krajowej, pracownik naukowy Muzeum Historycznego w Nowogródku - Ala Snitko wychodziła z założenia niesprawiedliwości dla Białorusinów traktatu ryskiego oraz uchybień w polityce narodowościowej władz polskich okresu międzywojennego. Nie zaprzeczając intencjom patriotycznym akowców, starała się udowodnić obcy charakter interesów, o które oni walczyli, dla miejscowej ludności.

Wywołało to kontrargumenty ze strony polskich historyków: dr hab. Cezarego Chlebowskiego i dr hab. Tomasza Strzembosza. Podstawy prawne działania AK - zaznaczył dr Strzembosz - bazują przede wszystkim na legalności władz naczelnych państwa, fun-

Ciąg dalszy na str. 2

KRESY'92

W Białymstoku odbył się I Konkurs Recytatorski dla Polaków na Litwie, Białorusi i Ukrainie - "KRESY'92". Program siedmiodniowej imprezy był bardzo bogaty: zdjęcia warsztatowe, spotkania z aktorami z teatrów "Klaps" i "PRO", spektakl studentów PWST. Organizacja konkursu była bardzo udana; przemyślane zostały wszelkie szczegóły. Zajęcia prowadzone przez reżyserów i instruktorów teatralnych były pożyteczne i mobilizujące uczestników do dalszej pracy.

Ciąg dalszy na str. 2

WATYKAN - BIAŁORUŚ

Na ten temat piszemy na stronie 2

Nad brzegiem czasu

Nad brzegiem czasu
Spadają, lecą w dal bezbrzeżną
i ciszę śniegową
Białe gwiazdeczki srebrzysto-śnieżne
Nad moją głową...
Wzlatują, wirują, lecą do nieba,
Jak pył leciutkie...
Nie trzeba smutku i łez nie trzeba,
choć radość krótka.
Dzisiaj nas żegna i bezpowrotnie
Odchodzi Rok już Stary!
Dziękujemy mu stokrotnie
Za wszelkie dary.
A już nadchodzi, idzie Rok Nowy
Torami świetlistymi...
Może da radość wielkiej odnowy
Dla naszej ziemi!
Ścielą się, ścielą białe tumany
Ich nic nie zatrwoży.
Niech Rok ten spokój da pożądany
I pokój Boży!

Bronisława Pawluć

ZIMOWA PANORAMA

Watykan - Białoruś: stosunki dyplomatyczne

11 listopada opublikowany został komunikat informujący o nawiązaniu oficjalnych stosunków dyplomatycznych pomiędzy Stolicą Apostolską a Republiką Białoruś na szczeblu nuncjatury i ambasady.

Normalizacja sytuacji Kościoła katolickiego na Białorusi rozpoczęła się w lipcu 1989 r. wraz z nominacją administratora apostolskiego Mińska dla katolików obrządku łacińskiego. Został nim abp Tadeusz Kondrusiewicz. Dalsze decyzje były utrudnione ze względu na złożoną sytuację na tym terenie; granice Białorusi obejmowały bowiem tereny, które do czasu II wojny światowej należały do 5 diecezji, z których trzy znajdowały się na terytorium państwa polskiego. Ponadto rozległość terytorium wymagała istnienia więcej, niż jednej łacińskiej prowincji kościelnej.

Dzięki przywróceniu przez władze Białorusi wolności religijnej oraz prawnemu potwierdzeniu wolności sumienia i możliwości rejestrowania stowarzyszeń kościelnych, Ojciec Święty mógł dokonać reorganizacji struktury diecezji łacińskiej na tamtym terenie.

W kwietniu 1991 r. Papież ustanowił nową diecezję z siedzibą w Grodnie, mianując także jej biskupa. Ponadto połączył stolicę arcybiskupią w Mohylewie ze stolicą biskupią w Mińsku, tworząc nową metropolię i mianując jej pasterzem abpa Kazimierza Świątka.

Ojciec Święty rozciągnął jurysdykcję biskupa Diecezji Pińskiej na inne wpólnoty łacińskie na Białorusi, wyznaczając jej administratorem apostolskim obecnego arcybiskupa Mińsko-Mohylewskiego.

Możliwość reorganizacji struktur Kościoła katolickiego na Białorusi stanowiła zasadniczy krok w kierunku pełnej normalizacji stosunków dyplomatycznych między Stolicą Apostolską a państwem Białoruś.

(gn).

Poszukiwanie prawdy

Ciąg dalszy ze str. 1

kcjonującego zgodnie z konstytucją na terytoriach należących do niego zgodnie z prawem aż do konferencji poczdamskiej.

Kontrowersyjne, lecz tym bardziej ciekawe wyniki dyskusji wykazały potrzebę kontynuacji współdziałania naukowców w tym mało jeszcze zbadanym zakresie historii. Zdaniem prof. Uniwersytetu Grodzieńskiego - Iwana Krenia warunkiem przyszłych konferencji musi być określenie punktów wyjściowych, a mianowicie: uznania faktu istnienia Polski i Białorusi, jako suwerennych państw, uznanie powojennych układów międzynarodowych i nienaruszalności granic oraz zaznaczenie obecnych przyjaznych stosunków między dwoma narodami.

Warunki te nie muszą być jednak przeszkodą w prowadzeniu szerokiej dyskusji i głębokiego, obiektywnego badania dziejów wojny. Jak słusznie podkreślił dr W. Niedzielko, poparty przez dr I. Kowkiela i dr Cz. Bieńkowskiego, dziś na Białorusi pojawiają się nowe, niezbyt właściwe aspekty oficjalnej historiografii. Często wynikają one z pewnych prądów politycznych, by traktować fakty z historii wyłącznie w duchu interesów narodowościowych. Takie podejście do tematów, które wyklucza uznanie zasług AK, jak również każdą dyskusję o Armii Krajowej, wykluczałoby faktycznie wszelki obiektywizm, a tym samym przywrócenie historii jej naukowego prestiżu, zatraconego w czasach totalitarnych.

Laura Michajlik

BARWY PRZYJAŹNI

POD PATRONATEM MINISTRA KULTURY I SZTUKI

VII MIĘDZYNARODOWY KONKURS TWÓRCZOŚCI PLASTYCZNEJ DZIECI I MŁODZIEŻY

Organizatorzy:

Ministerstwo Kultury i Sztuki w Warszawie

Ministerstwo Edukacji Narodowej w Warszawie

Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w Warszawie

Wydział Spraw Społecznych Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu

Stowarzyszenie "Wspólnota Polska" - Oddział w Toruniu

Galeria i Ośrodek Plastycznej Twórczości Dziecka w Toruniu

Drogie Dzieci!

Po raz siódmy ogłaszamy nasz konkurs pod nazwą "Barwy Przyjaźni". Podobnie jak w poprzednim konkursie chcielibyśmy, by stały się one barwami środowiska, całej naszej planety.

Przyjaźń - to nie tylko stosunek do rówieśników, ale także troska o wszystko, co nas otacza, o każdy kwiat, gałązkę, drzewo, zwierzę...

Być przyjacielem - to dbać o małe i duże sprawy naszej ziemi, starać się zachować piękną zieleń, świeże powietrze, czyste wody, piękne lasy.

Tylko taka troska może spowodować, by na naszej planecie było "... zawsze zielono, zawsze niebiesko". Ten tytuł piosenki uznaliśmy za główny temat naszego konkursu.

Zapraszamy Was do wzięcia w nim udziału. Wiek uczestników od 5 do 15 lat. Format prac dowolny. Technika dowolna.

Termin nadsyłania prac do 31 marca 1993 roku. Prace oceniane będą w trzech grupach wiekowych: 5-8 lat, 9-12 lat, 13-15 lat.

Przewiduje się przyznanie medali oraz nagród i wyróżnień rzeczowych.

ADRES: Galeria i Ośrodek Plastycznej Twórczości Dziecka,

Rynek Nowomiejski 17, 87-100 TORUŃ

Każda praca powinna być opisana według wzoru pismem drukowanym.

NAZWISKO...............................

IMIĘ...............................

WIEK...............................

PŁEĆ...............................

ADRES...............................

SZKOŁA/INSTYTUCJA...............................

Uwagi końcowe:

Wszystkie nadesłane prace nie będą zwracane i wejdą w skład zbiorów Galerii.

KRESY '92

Ciąg dalszy ze str. 1

W skład jury weszli: Roman Śliwonik - poeta, Lech Śliwonik - teatrolog, Wojciech Kobryński - reżyser. Wysokim poziomem recytatorskim wyróżnili się młodzi Polacy z Litwy. Świadczy o tym werdykt jury. Nagrodę główną wojewody białostockiego otrzymała Beata Siemaszko z Litwy, a nagrodę prezydenta Białegostoku - Elżbieta Mikulska, również reprezentantka Litwy. Oprócz nagród, które zostały ufundowane przez prezydenta Białegostoku oraz wiele ośrodków i agencji kulturalnych, uczestnicy konkursu zdobyli cenne doświadczenia. Powinny one pomóc im w bardziej świadomym posługiwaniu się językiem poetyckim i przekazywaniu tego wszystkiego innym osobom, które chciałyby w przyszłości brać udział w konkursach, kontynuować tradycję i kulturę polską.

Dobrze się stało, iż w roku 1992 spotkali się ci, którzy żywili się mickiewiczowskim słowem i poetyckie przesłanie podawali dalej, nie w szlacheckich zaściankach wokół Zaosia, ale w kołchozach i sowchozach, wsiach i miastach, które wyrastały z betonowym wrzaskiem, znaczone liszajem pychy nowych czasów.

W polskich domach, jak maleńkie lampy płonęły pamięcią słowa Wieszcza, niosły się przez szlabany graniczne i łączyły to, co - jak zdawało się - zostało na zawsze podzielone i zatarte.

Informacje ZPB

Przy poparciu Podlaskiego Oddziału Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" powstał Klub Kobiet Polskich w Lidzie. Zakres jego działalności będzie wykraczał poza krąg typowo kobiecych zajęć i zainteresowań. Nie rezygnując z nich, poświęcając czas na organizowanie kółek i konkursów dobrej gospodyni, lidzkie Polki zamierzają również prowadzić pracę oświatowo-kulturalną, charytatywną i społeczną.

* * *

Łamanie się opłatkiem w wieczór wigilijny pod pomnikiem Adama Mickiewicza w Lidzie stało się już dobrą tradycją. Tego dnia, który jest również dniem imienin wielkiego poety, uczniowie szkół lidzkich występują z recytacją jego najbardziej znanych utworów.

* * *

Drugi dzień Świąt lidzianie wzbogacili o program rozrywkowy w największym klubie miejskim "Optyk". Koncert połączył imprezy dla wszystkich: konkurs jasełek dla dzieci i wspaniały jak zawsze występ zespołu pieśni i tańca "Lidzianie".

* * *

Prężnie działają oddziały ZPB w Strubnicy i Rogoźnicy. Każdy z nich ma około 300 członków. We wsiach są biblioteki polskie i kółka ojczystego języka dla dorosłych i dzieci, a w miejscowych szkołach zostały utworzone klasy polskie. Chór w Strubnicy znany jest ze swoich występów w Polsce i na Białorusi.

* * *

Niedawno odbyło się w Porozowie sprawozdawczo-wyborcze zebranie rejonowego oddziału ZPB. Referat wygłosił Michał Wojciechowski. Następnie został wybrany nowy zarząd z p. Weroniką Szoką na czele. Po zebraniu odbył się koncert.

* * *

W grudniu odbyło się spotkanie członków oddziału miejskiego ZPB w Grodnie z redakcją pisma "Głos znad Niemna". Czytelnicy skierowali do nas wiele pytań i propozycji dotyczących usprawnienia pracy redakcji, wzbogacenia treści i kształtu gazety, wyrazili swą opinię o dotychczasowej pracy zespołu. Wiele cennych sugestii będzie służyło nam jako wskazówki na przyszłość.

* * *

W nr 23/34 "Głosu" w artykule Wincentego Kowzana "Ku wiecznej pamięci" wkradła się pomyłka. Nazwisko senatora RP brzmi Ryszard Juszkiewicz, a nie Januszkiewicz jak podano w artykule.

Przepraszamy.

Podziękowanie

Towarzystwo Przyjaciół Szkoły Polskiej na Białorusi składa serdeczne podziękowanie za pomoc finansową i prezenty dla dzieci klas polskich i dzieci członków ZPB na choinkę w dniu 27 grudnia 1992 r.

■ firmie "Eliza" i jej dyrektorowi Jerzemu Porzeckiemu;

■ firmie "Polonia" i jej dyrektorowi Antoniemu Pacenko;

■ firmie "Harcerz" i jej dyrektorowi Stanisławowi Poczobutowi

oraz Rodakom z Kanady

Głos znad Niemna

NASZE WYWIADY

Rozmawia: Jerzy Skrodzki

SERCE POLSKI I EUROPY

Naszym rozmówcą jest dr Jacek Purchla (na zdjęciu), profesor, dyrektor Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie. Mimo młodego, jak na naukowca i polityka, wieku (ur. w 1954 r.) jest on uznanym autorytetem w dziedzinie historii kultury, autorem licznych publikacji, w tym kilku książek (m.in. "Jak powstał nowoczesny Kraków", "Jan Zawiejski - architekt przełomu XIX i XX wieku", "Pozaekonomiczne czynniki rozwoju miasta Krakowa w okresie autonomii galicyjskiej". W latach 1990-91 był wiceprezydentem miasta Krakowa; obecnie pełni odpowiedzialne funkcje w kilku organizacjach społeczno-kulturalnych.

- Panie Profesorze. Tych, którzy zapoznają się z Pana twórczością naukową i publicystyczną, zastanawia fakt, że wszystkie publikacje są poświęcone jednemu miastu. Skąd się to bierze?

- Myśląc o fenomenie Krakowa często przywołujemy pojęcie "genius loci" - wyjątkowość tego miejsca na mapie Europy Środkowej. Kraków położony jest w odległości 300-400 km między Pragą, Wiedniem, Bratysławą, Budapesztem, Lwowem i Warszawą. Gdyby krąg ten poszerzyć, miasto znalazłoby się w samym środku koła wyznaczonego przez: Zagrzeb, Triest, Monachium, Berlin, Królewiec, Wilno, Mińsk i Kijów. Chodzi więc o gród, który pod względem geograficznym jest sercem nie tylko Polski, ale i całej Europy. Nie tylko położenie geograficzne złożyło się na wyjątkowość tego miasta, ale przede wszystkim wieki historii.

Kraków bywa często nazywany najbardziej polskim ze wszystkich polskich miast. Równocześnie jednak w swej warstwie materialnej i społecznej jest wśród nich najbardziej europejski. Ta pozorna sprzeczność pomiędzy uniwersalnością i europejskością a polskością i lokalnością decyduje o niepowtarzalnym pięknie i specyficznej atmosferze miasta nad Wisłą...

Królewska katedra na Wawelu, pełniąca nie tylko rolę miejsca koronacyjnego i narodowej nekropolii, ale i "ołtarza Ojczyzny" jest żywą księgą tysiącletniej historii Polski i Polaków. Równocześnie ten najbardziej polski z kościołów, jak żaden inny, wypełniony jest arcydziełami sztuki europejskiej.

Ujmując rzecz szerzej: różnorodność wpływów i kultur towarzyszy Krakowowi od początku jego istnienia. Już na początku X wieku, za czasów Państwa Wielkomorawskiego, znalazł się w granicach chrześcijańskiej Europy. Fenomen, czytelny i dostrzegany do dziś w kamienicach i murach tego królewskiego grodu, polegał na wyjątkowej roli, jaką miasto odgrywało w różnych epokach. Stąd też moja - jako naukowca - fascynacja mym ojczystym Krakowem, jego dalszymi i bliższymi dziejami.

- Wydaje się, że skrzyżowanie się rozmaitych kultur i wpływów nie tyle wyróżnia, ile łączy Kraków - oczywiście przy zachowaniu ewidentnych odrębności - z innymi sławnymi ośrodkami kultury europejskiej, takimi jak np. Paryż, Lipsk, Wilno, Lwów, Praga czy Budapeszt.

- O to właśnie chodzi! Już średniowiecze stworzyło Kraków, jako liczące się miasto europejskie. Zadecydowała o tym nie tylko jego społeczna rola, ale również niemiecka kolonizacja, będąca ważnym etapem w rozwoju. Założony ponownie w 1257 roku, jak z rozmachem pomyślane miasto kolonialne, szybko przekształcił się w jeden z największych ośrodków późnośredniowiecznej Europy. Nadany mu wówczas charakterystyczny i doskonale czytelny do dzisiaj urbanistyczny kształt był pierwszym rozdziałem europejskiego rozwoju miasta.

W wieku XV Kraków należał do największych metropolii Europy Środkowej. Był nie tylko stolicą europejskiego mocarstwa, ale i bogatym centrum międzynarodowego handlu, posiadającym liczne przywileje członkiem "hanzy".

- Czy nie wydaje się Panu, że takie przesadne traktowanie rzekomo niemieckiego charakteru miasta w tym czasie nie zupełnie byłoby zgodne z prawdą historyczną. Bądź co bądź w okresie przed XIII-wieczną kolonizacją niemiecką, a nawet po niej Kraków był miastem wybitnie polskim.

- Powiedzenie prawdy o "niemieckim epizodzie" w dziejach najbardziej polskiego z polskich miast jest jak najbardziej zgodne z jednym i drugim. Nie musimy wstydzić się kontaktów i więzów, które łączyły nas ongiś z różnymi narodami europejskimi, bo to i dziś powinno nam pomagać w poszukiwaniu tego, co łączy narody w tworzeniu nowej Europy, jako przysłowiowego "wspólnego domu".

Spójrzmy na przełom wieku XV i XVI. W epoce Jagiellońskiej Kraków stał się nie tylko centrum politycznym i gospodarczym o europejskim znaczeniu, ale również ważnym ośrodkiem kultury i sztuki. Tutaj żył i pracował największy rzeźbiarz ówczesnej Europy Wit Stwosz, a obok niego wybitni artyści włoscy, którzy zaproszeni do przebudowy królewskiej rezydencji przynieśli do gotyckiego Krakowa florencki renesans. Sale Zamku Królewskiego na Wawelu ozdobiły wówczas m.in. wspaniałe arrasy, do dziś uznawane za jedną z najbogatszych tego typu kolekcji na świecie.

Wielki rozkwit przeżył wtedy Uniwersytet, którego uczniem był m.in. Mikołaj Kopernik. Kraków był na przełomie XV i XVI wieku wielonarodowościową metropolią. Obok Polaków mieszkali tutaj liczni Włosi, Niemcy, Żydzi, Rusini, a nawet Szkoci. Jako stolica rozległego imperium miasto z południowo-zachodniego narożnika Rzeczypospolitej promieniowało na obszary Litwy i Rusi.

KRAKÓW

- Szeroko rozpowszechniony jest pogląd o wyjątkowej wręcz roli Krakowa w życiu narodu polskiego w epoce rozbiorów. Jak Pan zapatruje się na to zagadnienie?

- Pomimo prowincjonalności i dotkliwej ruiny na skutek rozbiorów, Kraków w tym okresie stanowił przedmiot rywalizacji wszystkich trzech mocarstw zaborczych. Dla Austrii, Prus i Rosji był bowiem podwójnym symbolem: suwerenności Polski i europejskiej tradycji.

W tej wyjątkowo trudnej sytuacji szansą dla Krakowa stało się nagromadzone przez stulecia duchowe i materialne dziedzictwo przeszłości. Epoka romantyzmu i romantyczne pojmowanie dziejów pozwoliły na nowo odczytać mit Krakowa - dawnej stolicy Polski - jako symbolu wielkiej przeszłości historycznej narodu pozbawionego niepodległości.

Ta symboliczna rola, tak mocno i wieloznacznie pojmowana na początku XIX wieku, nabrała nowego znaczenia w obliczu wydarzeń politycznych lat sześćdziesiątych tegoż stulecia. Były nimi z jednej strony - tragedia brutalnie stłumionego przez Rosję Powstania Styczniowego, a z drugiej strony - zwrot ku liberalizmowi i głębokie przeobrażenia wewnętrzne monarchii habsburskiej. Ich skutkiem było nadanie Galicji (austriackiej części ziem polskich) daleko idącej autonomii.

- Dla milionów Polaków Kraków stał się wówczas swego rodzaju stolicą duchową...

- Tak, miasto od razu zrozumiało wyjątkowość swego położenia w porównaniu z ogarniętymi popowstaniowymi represjami i żałobą ziemiami polskimi zaboru rosyjskiego i gnębionym postępującą germanizacją obszarem zaboru pruskiego. I rzeczywiście przyjęło na siebie rolę duchowej stolicy narodu. Ponowny rozkwit przeżył Uniwersytet, a obok niego inne instytucje naukowe, w tym założona w 1873 roku Akademia Umiejętności. Wokół Akademii Sztuk Pięknych skupiło się grono wybitnych artystów. Szybko unowocześniające się, piękne i wygodne do życia miasto przyciągało bogatą arystokrację. Już wówczas wytworzył się tutaj specyficzny kult dla przeszłości i nagromadzonego pod Wawelem dziedzictwa kulturowego.

- Jak Pan uważa, czy można mówić o jakimś specyficznym typie charakterologicznym "krakowianina"?

- Wielowątkowy charakter miasta sprzyjał wytworzeniu się tego typu człowieka, różniącego się od mieszkańców innych miast polskich. Stanisław Estreicher - reprezentant jednego z najsłynniejszych rodów krakowskich, tak pisał: "Przeciętny krakowianin nie ma w sobie energii, ruchliwości, wesołości i żywości warszawskiej. Nie ma w sobie temperamentu i rozczochrania właściwego ludności lwowskiej. Nie ma powagi i surowości poznańskiej. Odznacza go kultura intelektualna, polegająca na krytycznej powściągliwości, na braku skłonności do wybuchów i do emocji. Krakowianin, wzięty zarówno w odosobnieniu, jak i w tłumie, ma daleko większą skłonność do krytycyzmu i sceptycyzmu, aniżeli się go spotka w reszcie Polski. Jest chłodny i rzadko oklaskujący to co widzi w teatrze, lub to co słyszy na wiecu. Swoi i obcy ganią w nim wskutek tego chłód, wybredność czy żółciowość - ale podnoszą i dodatnie strony tej wady. Przedsięwzięcia artystyczne czy naukowe wyższej miary nieraz znajdowały w Krakowie swą publiczność, jakiej nie znalazły w innych miastach"... Nie mogę do tej charakterystyki nic dodać, ani nic z niej ująć.

- A jak się widzi Panu Kraków w wieku XX, w Polsce niepodległej?

- W wielkim skrócie wyglądało by to tak: w przededniu II wojny światowej Kraków liczył 250 tysięcy mieszkańców. Jest miastem, w którym urbanizacja wyprzedza znacznie industrializację. O obliczu jego decydują kultura, nauka, zabytkowy charakter. Dobrze rozwija się, powiązana z karpackimi uzdrowiskami, turystyka.

Ostatnie, "ludowe" pół wieku miało zmienić zasadniczo sytuację miasta i model jego rozwoju. Kraków skazano na izolację i sprowincjonalizowanie, zarówno przez degradację roli dawnej stolicy w życiu Polaków i odcięcia od jego europejskich korzeni, jak też barbarzyńskie zniszczenie otaczającego go środowiska naturalnego.

- Ale przecież ostatnio sytuacja zaczyna się poprawiać...

- Jestem dobrej myśli. Nowa polityczna rzeczywistość Europy Środkowej otwiera zupełnie inną perspektywę rozwoju Krakowa. W tworzącej się właśnie nowej sieci europejskich metropolii nie powinno zabraknąć dawnej stolicy Polski, która raz jeszcze może wypełnić swą tradycyjną rolę pomostu między różnymi narodami i kulturami Europy Środkowej. Skutkiem nowego myślenia i dostrzegania misji miasta jest m.in. decyzja rządu polskiego o utworzeniu w Krakowie Międzynarodowego Centrum Kultury - ośrodka studiów i refleksji nad naszym wspólnym dziedzictwem.

- Proszę opowiedzieć naszym czytelnikom o idei MCK i jego celach.

- Idea Międzynarodowego Centrum Kultury nawiązuje nie tylko do uniwersalnych wartości cywilizacji europejskiej, ale i do lokalnej tradycji Krakowa. Jest to ośrodek badań nad szeroko pojętym dziedzictwem kulturowym. W szczególności skupia swe wysiłki na dwóch problemach o kapitalnym znaczeniu: a) fenomenie dużych miast historycznych oraz nowych strategiach ich ochrony i funkcjonowania; b) fenomenie i ochronie dziedzictwa mniejszości narodowych i kultur pogranicza. Obe te kierunki działania wiążą się nierozerwalnie z istotą Krakowa i jego położeniem w Europie.

We współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim zainaugurowaliśmy działalność College for New Europe, który stał się już miejscem kształcenia i spotkań młodzieży różnych kultur i narodowości. Ważnym krokiem w kierunku prezentacji i konfrontacji sztuki różnych części kontynentu stał się niedawno zakończony Europejski Miesiąc Kultury. Ponadto wspomnieć należy, iż MCK zostało hojnie wyposażone przez władze miasta we wspaniały dom (Rynek Główny 25), który już zyskał sobie zaszczytne miano "Domu Europy".

Wszyscy wyrażamy życzenie, aby wysiłki zmierzające do wzajemnego zrozumienia i integracji kultur europejskich okazały się skuteczne i owocne. Byłoby to szczególnie doniosłe w obliczu budzących się tu i ówdzie zatęchłych, agresywnych prowincjonalnych szowinizmów.

- Dziękuję za rozmowę.

Wielkanoc jest jednym z najstarszych i najważniejszych świąt chrześcijańskich. Termin święta Wielkiej Nocy, obchodzonego na pamiątkę zmartwychwstania Chrystusa, został ustalony na soborze nicejskim w 325 r. Przypada ono na pierwszą niedzielę po wiosennej pełni Księżyca, tj. między 22 III a 25 IV. Poprzedza je czterdziestodniowy post, który jest czasem pokuty, wyrzeczeń, umartwień, rozpamiętywania męki i śmierci Jezusa.

Po tym okresie smutku i żałoby następuje dzień Chrystusa Triumfującego, Chrystusa-Zwycięzcy „śmierci, piekła i szatana", jakim jest pierwszy dzień Wielkanocy, który zaczyna się uroczystą poranną mszą św, rezurekcją.

Dla wierzących jest to najważniejszy dzień w roku liturgicznym; w nim bowiem wyraża się cała historia religii chrześcijańskiej.

Siostra Mirosława

KALENDARZ religijny

8-10 kwietnia Triduum Paschalne	11 kwietnia Niedziela Wielkanocna

ŚWIĘTE TRIDUUM PASCHALNE

Uroczystość wielkanocna, to przede wszystkim jeden obchód Świętego Triduum Paschalnego, jak jedna jest tajemnica paschalna Męki i Zmartwychwstania Pańskiego, przez którą dokonało się nasze odkupienie. Te właśnie święte Trzy Dni, rozpoczynające się wielkoczwartkową Mszą Wieczerzy Pańskiej i trwające aż do wieczora Niedzieli Wielkanocnej, stanowią jedną niepodzielną celebrację.

Jeśli więc słusznie okres Wielkiego Postu uważa się za przygotowanie do Wielkanocy, to trzeba jednocześnie pamiętać, że kończy się on wieczorem w Wielki Czwartek. Ten wieczór jest nie tylko wspomnieniem, ale jak najbardziej żywą pamiątką Ostatniej Wieczerzy, podczas której Chrystus ustanowił Eucharystię i sakramentalne kapłaństwo. Te dwa wydarzenia dopełnia i splata w bardzo sugestywny gest umycie przez Chrystusa nóg apostołom. O nim opowiada czytany w ten wieczór Janowy opis Ostatniej Wieczerzy. Wielki Czwartek stanowi szczególną okazję do osobistej medytacji nad wydarzeniami z Wieczernika.

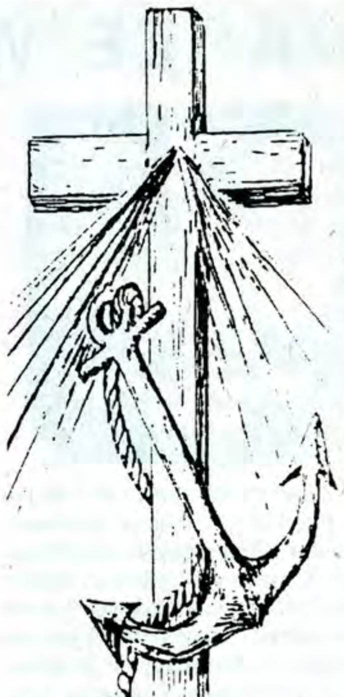
Zgodnie z najstarszą tradycją w Wielki Piątek Kościół nie sprawuje mszy św. Cała uwaga skupia się na rozpamiętywaniu Męki i Śmierci Pana Jezusa, czego punktem kulminacyjnym jest popołudniowa celebracja. Należy podkreślić, że mimo powagi rozważanej tajemnicy liturgia nie przeżywa tego dnia jako czasu żałoby i płaczu, lecz jako dzień serdecznego rozpamiętywania krzyżowej ofiary Chrystusa, widzianej jako źródło naszego odkupienia. Obrzędy wielkopiątkowe nie są więc odpowiednikiem uroczystości pogrzebowych, ale celebracją zwycięskiej Męki i Śmierci Pana.

Przez cały Wielki Piątek obowiązuje wszystkich katolików (wyjątkiem są małe dzieci i osoby starsze) praktyka tzw. ścisłego postu. Chodzi w niej przede wszystkim o ograniczenie do minimum spożywanych w tym dniu posiłków. Wielki Piątek, to właśnie ów dzień, w którym przeżywamy zabranie Pana i smutek z tym związany okazujemy przez praktykę postną. Innym motywem jest świadomość, że przecież przyczyną ofiary Krzyżowej Chrystusa były nasze grzechy.

W pierwszych wiekach chrześcijaństwa post paschalny obejmował również Wielką Sobotę. Obecnie, z punktu widzenia prawa, praktyka ta nie obowiązuje; niemniej jednak odpowiada ona duchowi tego dnia i szczerze się ją poleca. Post w tych dwóch dniach posiada swoisty świąteczny charakter. Idei zabrania Pana towarzyszy głęboka świadomość Jego rychłego powrotu. Post w tym kontekście, obok smutku, staje się także znakiem dynamicznego oczekiwania.

Wielka Sobota jest dniem, w którym nie tylko nie sprawuje się Eucharystii, ale w ogóle żadnych obrzędów liturgicznych. Jest to dzień milczenia i modlitwy, w którym Kościół trwa przy Grobie Pańskim, rozważając Jego Mękę i Śmierć, jak również tajemnicę wstąpienia do otchłani. Tradycja polska wypracowała specyficzną formę plastycznego przedstawienia grobu w przeżyciu treści tego dnia. Odwiedzając groby pamiętajmy, że celem tego godnego podtrzymania zwyczaju jest medytacja nad ceną naszego odkupienia i żarliwa modlitwa wdzięczności.

Kulminacyjnym punktem całego Triduum są obrzędy Wigilii Paschalnej. Zwykle rozpoczynają się one w sobotni wieczór; nie wcześniej jednak, jak przed zachodem słońca. Wigilia Paschalna nie stanowi obrzędu kończącego Wielką Sobotę, ale jest

szczególnym aktem kultu, w którym Kościół czuwa na modlitwie w oczekiwaniu na Zmartwychwstanie Pana i celebruje je przez sakramenty inicjacji chrześcijańskiej, zwłaszcza uroczystą Eucharystię.

Noc stanowi bardzo znaczące tło całej celebracji, w której treści dominuje symbolika przejścia z ciemności do światła, zwycięstwa dnia nad nocą. W mroku tej nocy szczególnym blaskiem rozbłyska paschalna świeca, będąca widzialnym znakiem Zmartwychwstałego Chrystusa.

Niepowtarzalna radość tej nocy trwa nie tylko całą Niedzielę Wielkanocną, ale przez osiem kolejnych dni Oktawy paschalnej. Kościół przeżywa je jako jedną uroczystość, podczas której głównie za sprawą perykop ewangelicznych - codziennie w nowych okolicznościach spotykamy się ze Zmartwychwstałym Jezusem, który "wyjaśnia nam Pisma i łamie dla nas chleb".

O. Szczepan

Rekolekcje

Z radością i otwartym sercem spotkano grupę młodzieży polskiej z Mińska. Zespół 16-osobowy przybył tu, aby wziąć udział w rekolekcjach. Nasza młodzież wykonywała pieśni religijne w kościołach Zeiskofen i Monachium w Niemczech; były też uroczyste i niezapomniane spotkania z seminarzystami, parafianami i młodzieżą. Wzajemne zrozumienie i więź duchowa sprawiły, że - nie znając języka niemieckiego i rosyjskiego - doszło do wielu sympatii.

Nasze życie jest ciężkie i pełne trosk o dzień jutrzejszy. Chociaż wydawałoby się, że na Zachodzie panuje dobrobyt (przy zadziwiającym postępie w dziedzinie techniki i cywilizacji) nie jest on dowodem bogactwa ducha. Przykładem tego może być fakt, że nawet w tak bogatym regionie jak Bawaria, w Monachium chodzi do kościoła tradycyjnie katolickiego tylko 15 wierzących.

Obecnie jest niebezpieczne to, że wpływ Zachodu na Wschód i oszołomienie materialnym dostatkiem może kaleczyć dusze ludzi, szczególnie młodych.

Człowiek, przez swoją mentalność i naturę, może być szczęśliwy, lecz to szczęście idzie od Boga Wszechmogącego. Bogactwo materialne - bez duchowości - nie jest szczęściem, a jedynie zaślepieniem. Na początku chrześcijaństwa Św. Augustyn głosił, że dusza człowieka jest jedynie w pokoju, gdy głęboko wierzy w Boga. Każdy człowiek powinien bardziej zastanawiać się nad stanem swojej duszy, a wówczas będzie mniej wrogości, walk, zbrodni - w konsekwencji nieszczęść.

Wiara w Boga kształtuje duszę, daje szczęście na ziemi i w życiu wiecznym. Wszyscy musimy odczuć Boga duszą i sercem, żyć według Jego przykazań. Wówczas będzie pełna harmonia ducha i ciała.

Fabiana Nieczpaj
Mińsk

W naszym kościółku

W wiejskim kościółku organy brzmią,
rozgłośnie dzwony biją,
srebrzyste dymy lekką mgłą
w blasku słońca się wiją.
A przed ołtarzem, czy to las?
- las świeży i zielony
przybył i klęknął pośród nas
i schylił swe korony?

O nie, zielony to jest las,
co swe gałązki ściele,
ale z palmami przyszedł lud
w palmową niedzielę.

Tu słońce rzuca złoty blask
na czarne drzewo krzyża,
a Chrystus z niego swoją twarz
ku ziemi musi zniżać.
I patrzy, patrzy na nas tak
żałośnie i łaskawie,
jak gdyby mówił: "Ludu mój,
ja ciebie błogosławię".

Kto pomoże?

Jak donosi dziennik "Polska Zbrojna" proboszcz rzymsko-katolickiej parafii p.w.św. Józefa Kuncewicza w Teolinie (rejonu Grodzieńskiego) ksiądz Witold Łazowicki wystosował prośbę do żołnierzy WP o pomoc.

"Drodzy Żołnierze! Zwracam się do Was z prośbą w wielkiej potrzebie, jaką jest odbudowa kościoła - kaplicy w m. Kalety, rejonu Grodzieńskiego, Republika Białoruś. Kościół ten został zbudowany przez żołnierzy Wojska Polskiego garnizonu grodzieńskiego oraz ludność cywilną w 1935 roku i służył jako dom Boży żołnierzom oddziału Korpusu Ochrony Pogranicza (KOP) i ludności cywilnej do 1944 r. Podczas działań wojennych w tymże roku został całkowicie zniszczony.

Pragnę również poinformować, że w Kaletach w 1939 r. zostało rozstrzelanych przez NKWD 33 oficerów i podoficerów WP, którzy zostali pochowani w zbiorowej mogile przy kaplicy w Kaletach. Zwracam się do każdego z Was i proszę o okazanie pomocy finansowej na odbudowę tej kaplicy w Kaletach i zakup nowych obrazów do tego kościoła".

Idea odbudowy kaplicy uzyskała aprobatę szefa Sztabu Generalnego WP oraz komendanta Straży Granicznej. Z przedsięwzięciem tym związana jest emocjonalnie miejscowa ludność, lokalne władze, Towarzystwo Przyjaciół Grodna i Wilna oraz działacze polonijni.

Pieczę nad tym planem sprawuje gen. dyw. Leon Komornicki, a koordynatorem działań organizacyjnych i wykonawczych jest gen. bryg. Kazimierz Bogdanowicz.

Nie jesteśmy tutaj obcy

ciąg dalszy ze str. 1

go, jako główne zadanie, postawiliśmy wprowadzenie nauki języka polskiego do szkół i otwarcie polskich szkół w miejscowościach, gdzie są większe skupiska Polaków. W roku bieżącym mamy już 4 polskie klasy w Grodnie, po jednej - w Brześciu, Nowogródku, Wołkowysku, Sopoćkiniach oraz dwie w rejonie Woronowskim.

Co się tyczy odrodzenia polskiej kultury - chcę zaznaczyć, że na Białorusi ona nie zginęła, pomimo że w okresie powojennym czyniono wszystko by nie było języka polskiego, kultury i samego narodu. Jednakże polszczyzna przetrwała - obecnie posiadamy kilkadziesiąt polskich zespołów, własne pismo "Głos znad Niemna", własne audycje w grodzieńskim radiu i TV. Niedawno umówiliśmy się z kierownictwem Republiki, że w 1993 r. zasięg tych audycji obejmie całą Białoruś.

- Historia świadczy o tym, że odrodzenie narodowe rzadko kiedy ogranicza się wyłącznie do ram kulturowych. Czy przed ZPB stoi jakieś docelowe, geopolityczne zadanie? Na czym ono polega? Czy może to być utworzenie autonomii polskiej na Zachodniej Białorusi, czy coś innego?

- Naszym głównym celem w aspekcie politycznym jest pogłębienie świadomości narodowej Polaków do poziomu Białorusinów, Rosjan i innych narodowości na Białorusi. Gdy na Białorusi odrodzi się polska szkoła i oświata, będzie nasza prasa oraz teatry - poziom świadomości miejscowych Polaków okaże się taki sam jak rodaków w Polsce. Wcześniej czy później granica stanie się "przezroczysta", jak to jest na Zachodzie, nie będzie przeszkodą w stosunkach i wzajemnym wzbogacaniu się obu narodów.

Kiedy nasze państwo stanie się naprawdę państwem demokratycznym nie będzie dużej różnicy gdzie zamieszkuje Polak - na Białorusi czy w Polsce, ponieważ będzie on tutaj posiadał takie same prawa do własnej oświaty, kultury i religii. Zresztą to samo dotyczy Białorusinów na Białostocczyźnie i Białorusi.

Inne warianty, czyli jakieś tam "przeróbki granic" stałyby się katastrofą dla nas i przyszłych pokoleń.

- Jak w związku z tym ocenia Pan działalność polskich organizacji na Wileńszczyźnie. Wiadomo, że istnieje tam konflikt między Polakami i częściowo Białorusinami z jednej strony a władzami litewskimi - z drugiej. Chyba nie jest najważniejszą rzeczą ustalenie kto w tym więcej zawinił; natomiast ważne jest to, by nie dopuścić do tego u nas.

- "Sajudis" popełnił wiele błędów. Jednakże, naturalnie rzecz biorąc, zawiniły obie strony, ponieważ nie potrafiły dojść do porozumienia. My dążymy do rozwiązywania powstających zagadnień drogą dialogu, podczas spotkań. Chcę zaznaczyć, że utrzymuję osobiste, normalne, rzeczowe kontakty z przywódcami wszystkich demokratycznych partii i ich przedstawicielami w Grodnie.

- Jaka jest obecnie pozycja polityczna ZPB i czy zawsze była ona niezmienna?

- Swoją opcję polityczną określiliśmy w 1990 r., kiedy w czasie wyborów wystąpiliśmy we wspólnym bloku ze wszystkimi demokratycznymi organizacjami. Jednakże KPZR udało się wówczas wprowadzić do Rady Najwyższej swoich deputowanych (mnie brakowało 122 głosów do zwycięstwa). Są dokumenty, że wybory w moim okręgu zostały sfałszowane przy udziale partii, wojska i KGB.

W 1991 r. potwierdziliśmy swe stanowisko podczas referendum dotyczącego zachowania ZSRR, podpisując odezwę z wezwaniem do głosowania za niezależną Białorusią. W ubiegłym roku wystąpiliśmy wspólnie z innymi siłami demokratycznymi w sprawie referendum o dymisję obecnej Rady Najwyższej.

- Z tego wynika że ZPB jest organizacją polityczną...

- Jesteśmy organizacją społeczną i kulturalno-oświatową. Jednakże gdy dzisiaj na Białorusi nie ma ani jednej polskiej szkoły, państwo nie wydaje gazety w języku polskim, faktycznie nie przeznacza żadnych środków na naszą działalność - wszystko to, w moim głębokim przekonaniu, stanowi właśnie politykę, przy czym wielce nieprawidłową.

Polacy zasłużyli sobie na posiadanie swoich teatrów, szkół, gazety. Przecież każdego dnia własną pracą pomnażamy bogactwa tego kraju i mamy prawo do otrzymania adekwatnej części z budżetu państwa. Nie jesteśmy tu gośćmi, nikt nas tu nie przywiódł, nie zrzucił na spadochronach. Nasi ojcowie i dziadowie zamieszkiwali od wieków na tej ziemi, pielęgnując swoją mowę, wiarę i kulturę. Dodam jeszcze: jeżeli nasz rząd chce być rządem wszystkich narodów mieszkających na Białorusi powinien z równym stopniem odpowiedzialności ustosunkować się do ich potrzeb narodowościowych.

- Jak Pan uważa: czy ZPB posiada absolutne zaufanie ze strony Polaków na Białorusi?

- Nie wiem, czy można mówić o takich kategoriach jak "absolutne zaufanie". Jednakże przytoczę kilka liczb. Obecnie mamy zarejestrowanych około 20 tysięcy aktywnych członków. Jeżeli na początku naszej działalności w 1988 r. na Białorusi nie było ani jednej szkoły z nauką języka polskiego, dziś mamy takich szkół około 300; nakład naszej gazety osiągnął 12 tysięcy. Biorąc pod uwagę to wszystko myślę, że nasza organizacja udowodniła swoje prawo do życia. Innych organizacji polskich tu nie znam; wszystkie zjednoczyły się w szeregach ZPB.

- Z jakich środków finansowych korzystacie w swojej działalności?

- Posiadamy kilka źródeł dochodu. Po pierwsze - składki członkowskie, które pozostawiamy w zasadzie w oddziałach rejonowych. Po drugie - małe i wspólne przedsiębiorstwa, w których ZPB ma swój udział. Po trzecie - są biznesmeni na Białorusi, którzy okazują nam pomoc materialną i jeszcze - organizacje i przedsiębiorcy w Polsce oraz Polacy z innych krajów.

- Czy pomoc ta jest uwarunkowana przez pewne "zastrzeżenia"?

- Nie. Jesteśmy ruchem niezależnym, staramy się zachować swą niezależność i od rządu Białorusi, od rządu Polski oraz innych organizacji.

- Czy nie uważa Pan, że z przyczyn natury ekonomicznej ilość tzw. „paszportowych„„ Polaków na Białorusi będzie się zwiększać?

- Każdy naród, który swego czasu przeżył ucisk narodowościowy, wykorzystuje wszystkie szanse do odrodzenia narodowego. Jest to normalna reakcja na dziesiątki lat ucisku. Mamy setki przykładów: człowiek, by uzyskać zgodę na wyjazd ze wsi na naukę do miasta, musiał otrzymać wpis do paszportu dowolnej narodowości, oprócz polskiego. Nie myślę, by tych "ekonomicznych" Polaków było zbyt dużo. W rzeczywistości wielu miejscowych Polaków nie potrafi rozmawiać po polsku. Ale kto doprowadził ich do takiego stanu?

- A więc Pana zdaniem kto "doprowadził"?

- Jestem świadom tego, że nie ma w tym winy narodu białoruskiego. Wszyscy pierwsi sekretarze partii komunistycznej Białorusi byli marionetkami w rękach Moskwy i przeprowadzali szaloną rusyfikację wszystkich narodów Republiki. Natomiast w sąsiedniej Litwie Polacy mogli realnie czuć się Polakami.

W tym, że pozbawiono nas tutaj wszystkiego widzę nie tyle winę Moskwy, co winę miejscowych sługusów systemu komunistycznego, którzy uczynili wszystko, by ani Polacy ani Białorusini nie mogli rozwijać się normalnie. Posiadamy dokładne fakty, dokumenty wydane w Moskwie w 1954-1955 r., które zezwalały Polakom na posiadanie polskich szkół i prawo do "pewnego" rozwoju narodowego.

- Przejdźmy do bolesnych problemów - wzajemnych stosunków Białorusinów i Polaków. Czy jest rzeczą normalną, gdy na terytorium Białorusi w kościele jest wywieszana flaga polska?

- Zacznijmy od znanych powszechnie faktów: Kościół na Białorusi przetrwał głównie dzięki katolikom-Polakom. U nas na Grodzieńszczyźnie zawsze było tak: Polak - znaczy katolik. W rzeczywistości dzisiaj na Białorusi razem z katolikami-Polakami żyją katolicy-Białorusini - natomiast Kościół powinien służyć wszystkim.

Obecnie widzę inne niebezpieczne tendencje - gdy wiara była prześladowana, Kościół zawsze kojarzył się z Polakami. A teraz, gdy zmienił się ustrój polityczny, białoruskie siły demokratyczne nagle stwierdziły zadziwiający fakt - że jakoby Białorusini nie posiadają własnego, narodowego Kościoła. Dlatego uważam, że w Kościele powinno być miejsce do nabożeństwa zarówno w języku polskim, jak i języku białoruskim.

- Chciałoby się, by pańskie słowa dotarły do polskich księży. Szkoda, że nie wszyscy polscy misjonarze wykazują zrozumienie naszej sytuacji i - wydaje się - czasami myślą kategoriami lat trzydziestych. Właśnie dobrze, że Pan swą życzliwością i powściągliwością w pewien sposób doprowadza do równowagi różne linie w polskim ruchu na Białorusi. Proszę powiedzieć jednakże, jak silna jest pańska pozycja, jako prezesa ZPB? Czy nie zaistnieje niebezpieczeństwo, że do kierownictwa Związku przyjdą osoby o poglądach bardziej kategorycznych?

- Nie wiem, czy jestem tym człowiekiem, który jest naprawdę potrzebny Związkowi Polaków na Białorusi... Ja po prostu dążę do tego, by w stosunkach między Polakami i Białorusinami istniała równowaga, by zagadnienia sporne były rozwiązywane drogą kontaktów osobistych i kompromisów. Kto by nie przyszedł na moje miejsce, na pewno będzie rozumiał, że polityka ZPB powinna prowadzić do zgody narodowej na Białorusi.

Równocześnie niepokoją mnie pewne publikacje w prasie białoruskiej (szczególnie w "LIMie"), w których się stwierdza, że Polaków etnicznych na Białorusi nie ma; w których przedstawiają nas jako "spolonizowanych i skatoliczonych Białorusinów". Jest to droga błędna, która prowadzi do destabilizacji i konfliktów. Będę szczery: w ZPB też są osoby, które wytykają mi dążenie do kompromisów i współpracy, w tym również z BNF. Dlatego wydaje mi się, że Front powinien w pewien sposób przekształcić się, by jego polityka narodowościowa nie płoszyła ludzi. W ubiegłym roku trzykrotnie spotykałem się z Zenonem Poźniakiem i powiem szczerze: jestem zadowolony, ponieważ każde nasze spotkanie zbliża nasze poglądy. Jeszcze rok temu, nie było takiego wzajemnego zrozumienia, ale i teraz podejście niektórych liderów BNF nie jest dla mnie zrozumiałe i - moim zdaniem - kompromitują oni ten ruch demokratyczny.

Niezależność i samodzielność Białorusi, odrodzenie narodu białoruskiego, a także kulturalne oraz narodowe potrzeby Polaków nie powinny w żadnym wypadku wzbudzać wątpliwości z obu stron. Jest to główny postulat w stosunkach między naszymi narodami.

Wital Cyhankou

PARTIE polityczne i RUCHY społeczne

ciąg dalszy ze str. 1

również działania mogące wpłynąć na rozwój przyjaźni i współpracy między przedstawicielami różnych narodowości.

PARTIA ZGODY LUDOWEJ została zarejestrowana 04.06.92r. Jest to organizacja polityczna skupiająca w swoich szeregach obywateli Białorusi. Za podstawę swojego działania uznaje wartości wynikające z Deklaracji Praw Człowieka. Za główne zadanie uważa zbudowanie cywilizowanego państwa prawa oraz przeprowadzenie na Białorusi reform demokratycznych.

Partia dąży do stworzenia wszystkim obywatelom godnych warunków życia. Zdecydowanie sprzeciwia się wszelkim przejawom szowinizmu, nietolerancji religijnej i ideowej. PZL chce stać się gwarantem poszanowania praw mniejszości narodowych, doprowadzić system ustawodawczy Republiki dotyczący praw człowieka i praw mniejszości narodowych do stanu zgodnego z normami prawa międzynarodowego. Pragnie również, aby pojęcie "BACKAUSZCZYNA" miało jednakowe znaczenie zarówno dla Białorusinów, jak i dla Rosjan, Ukraińców i Polaków.

Zjazd założycielski PZL opublikował specjalne oświadczenie, poświęcone stosunkom międzynarodowościowym w RB. Partia daje w nim wyraz dążeniu do zbudowania tych stosunków na zasadach przyjaźni i współpracy wzajemnej. Podstawą takiej jedności powinny stać się tradycje tolerancji i poszanowania religijnego, które ukształtowały się na ziemi białoruskiej w ciągu wielu stuleci.

Za podstawę swojej działalności organizacja uważa zasady przyjęte w Akcie Końcowym KBWE, Karcie Paryskiej oraz innych dokumentach poświęconych prawom człowieka.

Wszystkie narody RB powinny mieć jednakowe prawa i możliwości odrodzenia narodowego. Partia będzie dążyć do rozwoju kultury, języka i oświaty, umożliwienia dostępu wszystkich narodowości do środków masowego przekazu. Każdy naród ma prawo oczekiwać wszechstronnego poparcia ze strony państwa. Wszystkie powstające konflikty i różnice poglądów powinny być rozwiązane na drodze konsensusu. PZL występuje z inicjatywą zorganizowania centrum naukowo-badawczego w celu nowej interpretacji historii stosunków międzynarodowościowych na Białorusi.

Agnieszka Zaleska
Leszek Ratajczak

Tekst: Jan Pietrzak(1976) Melodia: Włodzimierz Korcz (1976)

Pieśń została napisana przez znanego artystę Jana Pietrzaka pod wpływem fali protestów robotniczych w 1976 r. w Radomiu i Ursusie. Muzykę skomponował Włodzimierz Korcz.

Podczas strajków sierpniowych w 1980 r. na Wybrzeżu piosenka ta stała się nieoficjalnym hymnem pierwszego niezależnego związku zawodowego "Solidarność".

ŻEBY Polska była POLSKĄ

Z głębi dziejów, z krain mrocznych,
puszcz odwiecznych, pól i stepów
nasz rodowód, nasz początek,
hen od Piasta, Kraka, Lecha.
Długi łańcuch ludzkich istnień
połączonych myślą prostą:
Żeby Polska, żeby Polska,
żeby Polska była Polską.
Wtedy, kiedy los nieznany
rozsypywał nas po kątach,
kiedy obce wiatry gnały,
obce orły na proporcach.
Przy ogniskach wybuchała
niezmożona nuta swojska,
żeby Polska, żeby Polska,
żeby Polska była Polską.
Zrzucał uczeń portret cara,
ksiądz Ściegienny wznosił modły,
opatrywał wóz Drzymała,
dumne wiersze pisał Norwid.
I kto szablę mógł utrzymać,
ten formował legion, wojsko,
żeby Polska, żeby Polska,
żeby Polska była Polską.
Matki, żony w mrocznych izbach
wyszywały na sztandarach
hasło "Honor i Ojczyzna" -
i ruszała w pole wiara.
I ruszała wiara w pole,
Od Chicago do Tobolska,
żeby Polska, żeby Polska,
żeby Polska była Polską.

Jurij Gordiejew

Część IV

CZAS NIEPOKOJU

Ród Tyzenhauzów wywodził się z Segeborgów w Holsteinie. W 1150 r. papież Andrian wysyła Wilhelma i Reinholda Tyzenhauza na ziemię Bałtów w celu założenia nowej kolonii i prowadzenia misji. Reinhold zażarty misjonarz zniszczył w Ingrii 16 tysięcy pogan.

Po raz pierwszy na stałe zjawili się Tyzenhauzi w krajach nadbałtyckich w 1198 r. Żona jednego z nich była siostrą biskupa Alberta - założyciela Rygi. W końcu XVI w. Tyzenhauzi zaczynają przesiedlać się z Inflant na terytorium Wielkiego Księstwa Litewskiego, a gdy kraj w 1635 r. przechodzi we władanie szwedzkie Tyzenhauzi opuszczają go ostatecznie. W Rzeczpospolitej zajmują oni wysokie stanowiska państwowe.

Antoni Tyzenhauz urodził się w 1733 r. w rodzinie starosty szmeltyńskiego - Benedykta. Dokładne miejsce urodzenia ustalić trudno, ponieważ Tyzenhauzi posiadali liczne majątki: Kamionkę, Nowojelnię, Hanuszyszki; domy w Wilnie i Grodnie. Lata dziecięce spędził Antoni z braćmi w szkole jezuickiej w Wilnie. Był niezmiernie pojętnym uczniem, chociaż ze szkoły nie wyniósł znajomości innych języków oprócz polskiego. Trudno powiedzieć co było tego przyczyną: niedopatrzenie Jezuitów, czy brak chęci ze strony Antoniego.

Po ukończeniu studiów dłuższy czas przebywa na dworze Czartoryskich w Wołczynie, gdzie zawarł znajomość ze stolnikiem litewskim - Stanisławem Poniatowskim. W 1751 r. Tyzenhauz zaciąga się do służby wojskowej, jako chorąży petyhorski. Jednakże ta służba nie pociągała go i w 1757 r. - za pomocą wuja, starosty wiłkomirskiego - obejmuje stanowisko podstarosty grodzieńskiego. W 1761 r. zostaje wybrany posłem na sejm warszawski (z powiatu grodzieńskiego). Odtąd rozpoczyna się kariera Tyzenhauza, jako działacza społeczno-politycznego. Sprzyjało temu dojście do władzy partii Czartoryskich.

W latach 1763-64 piastuje urząd pisarza, następnie - koniuszego Wielkiego Księstwa Litewskiego, a po śmierci J. Massalskiego - urząd podskarbiego nadwornego litewskiego i starosty grodzieńskiego. Jednocześnie Tyzenhauz został wybrany na marszałka konfederacji powiatu grodzieńskiego.

Rozgłośnia "Radio VATICANA" założona została w 1931 r. przez papieża Piusa XI.

Stałym składnikiem audycji są informacje o działalności Ojca Świętego, Stolicy Apostolskiej i Kościołów lokalnych, a także wiadomości o charakterze religijno-społecznym z całego świata. W poszczególne dni tygodnia, w audycji o godzinie 21 są nadawane programy tematyczne: w niedzielę "Anioł Pański" z udziałem Papieża, w poniedziałki - rubryki "Dialog", "Wspólne poszukiwania", we środy - "Katecheza Ojca Świętego" itd.

Redakcja posiada skatalogowane tematycznie i według stref geograficznych wiadomości od 11 agencji krajowych i międzynarodowych.

Nadawcze Centrum Techniczne "RV" ma połączenie z włoskim Radiem i Telewizją (RAI) oraz innymi radiostacjami międzynarodowymi. Centrum pozwala na bezpośrednie połączenie z wysłannikami i korespondentami na całym świecie. Taśmotekę elektroniczną programu muzycznego stanowi 6 tys. płyt analogowych, 2 tys. kompaktowych i około 3 tys. taśm.

RADIO VATICANA

Programu radia watykańskiego w języku polskim można słuchać:

godz. 17.15 * Dziennik
na falach krótkich
6245 kHz (49 m)
7250 kHz (41 m)
9645 kHz (31 m)
11740 kHz (25 m)
na fali średniej
1530 kHz (19,6 m)
godz. 21.00 Audycja
na falach krótkich
6190 kHz (49 m)
6245 kHz (49 m)
7250 kHz (41 m)
9645 kHz (31 m)
na fali średniej
1530 kHz (19,6 m)
godz. 17.30 Msza św.
w niedziele i dni świąteczne na tych samych falach co dziennik
godz. 7.00 Powtórka
na fali krótkiej
9645 kHz (31 m),
na fali średniej
1530 kHz (19,6 m) ** czasu białoruskiego*

RADOŚĆ została w sercach

Droga Redakcjo!

Byliśmy szczęśliwi, kiedy mogliśmy chodzić do naszego kościoła św. Andrzeja. Gdy w 1945 r. zaczęły się prześladowania, nasza radość skończyła się na długo. Okropny był los naszego proboszcza s.p. Piotra Wasiucionka; tak lubiany przez nas wszystkich, poznał sowieckie łagry. Po jego powrocie do domu nie skończyły się represje. Wygnano go do Polski (w pełnym sensie tego słowa). On musiał wyjechać wtedy; w przeciwnym wypadku znowu wtrąciliby go do więzienia. A im dalej, tym było gorzej. Wszystko robiono ze strony władz, żeby zamknąć nasz kościół. Ale parafianie, dzięki Panu Bogu, utrzymali swoją świątynię. Początkowo do naszego kościoła dojeżdżał kilka razy w roku, potem w każdą niedzielę staruszek-ksiądz Pawlik. I tak się trudził przez 16 lat, nie zwracając uwagi na podeszły wiek i chorobę.

Około 3 lat temu otrzymaliśmy księdza na stałe. Przyjechał do nas zakonnik Karmelita z Krakowa O. Augustyn Kwiatkowski. Od tego czasu nasze życie zmieniło się zupełnie. Możemy uczestniczyć codziennie we mszy Świętej. W niedziele i święta bywa w kościele dużo młodzieży i dzieci, czego nie było widać dotychczas. Wszystko to zawdzięczamy O. Augustynowi. On nie żałuje swoich sił i energii na pracę z młodzieżą i dziećmi.

Jakież miłe wspomnienia zostawiła pielgrzymka dorosłych do Białegostoku i młodzieży do Częstochowy na spotkanie z Ojcem Świętym Janem Pawłem II. A co dla nas znaczy pielgrzymka młodzieży do Rzymu! To wszystko trudno opisać w prostych słowach.

Ze łzami w oczach uczestniczą wierni we Mszy świętej, odprawianej przez O. Augustyna na naszym cmentarzu w dniu Wszystkich Świętych.

Raduje się dusza, gdy widzisz młode osoby (a nawet w podeszłym wieku), zawierające związek małżeński w kościele. A iluż zostało ochrzczonych ludzi w starszym wieku? W kościele zabrzmiał chór młodzieży i dzieci. I to wszystko dzięki wspaniałemu i lubianemu O. Augustynowi.

W czasie niszczenia wiary była u nas zabrana plebania. Teraz nam ją zwrócili w strasznym stanie; zostały same ściany. Na jej remont i odnowienie kościoła w teraźniejszych czasach trzeba dużo pieniędzy. My mamy konto pod nr 700068 w Agroprombanku m. Miadziol. Może nam ktoś dopomoże? Bóg zapłać!

Niedawno przyjechał do nas zakonnik Karmelita z Krakowa O. Adrian (Maślanka).

Poprzez Waszą (i naszą) gazetę chcemy wyrazić serdeczne podziękowanie za ich troskę o zbawienie naszych dusz, za pracę, którą oni prowadzą wśród młodzieży, dzieci i wszystkich wiernych.

Życzymy im zdrowia i pomyślności na długie lata.

Z wyrazami szacunku

Zofia Lipnicka i Leonarda Jacyno
Narocz, rej. Miadzioł

11, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.15. «Голасам маім...». Фільм-канцэрт. **9.15.** «На ўсякага мудраца хапае прастаты». Фільм-спектакль. **11.55.** «Кінаэкран-93». Студзень. **13.20.** «Фантазія». Кінанарыс. **13.30, 17.00.** Навіны. **13.40.** «Пачарпні з роднай крыніцы». «Галасы». Тэлефільм. **14.30.** «Багач, бядняк». Мастацкі фільм. 1-я серыя. **15.50.** «Жывыя струны». Музычны фільм. **16.25.** Музыка і спевы. 5-ы клас. **17.10.** Мультфільмы. **17.30.** Падзеі. Факты. Меркаванні. (Гр.). **17.55.** Рынак і эканоміка. Рэзервы энергетыкі. (Гр.) **18.35.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Брэст). **19.10.** Дар зямлі. **19.40.** Кінанарыс. **19.55.** «З майго пункту гледжання». Дыялог з тэлегледачамі. (Гр.). **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Спартыўны тэлекур'ер. **21.50, 23.10.** «Беларусьфільм» прадстаўляе: Мастацкі фільм «Чорны замак Альшанскі». 1-я і 2-я серыі. **22.55.** НІКа. **00.15.** У стылі рэтра.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 11.20, 14.25, 17.25.** Телемарафон «Шаг к свободе». **16.15.** Стартинэйджер. **18.00.** Звездный час. **18.40.** Гол. **19.10.** Премьера художественного телесериала «Мелочи жизни». 15-я серия. **19.40.** Спокойной ночи, малыши!. **20.40.** Фильмы режиссера Валерия Рубинчика. «Дикая охота короля Стаха». 1-я серия. **21.45.** Телемарафон «Шаг к свободе». В перерыве — Новости.

КАНАЛ «РОССИЯ»

17.45. Давайте разберемся. **18.00.** Лекарство от страха. **18.45.** Новогодний пирог. **19.00, 22.00.** Вести. **19.25.** «Иможен». Премьера художественного телефильма (Франция). 2-я серия. **20.50.** Антракт. **21.00.** Без ретуши. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Программа «ЭКС». **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **22.55.** Музыка крупным планом. **23.50.** Гей, смоляне, или как в Смоленске авангардисты фестивалились.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.05.** «Династия». Серия 171. **12.00.** Школа для родителей. **12.20.** Дети это любят. **12.30.** Сумеем ли сохранить? **12.50.** Перед фестивалем. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Французский язык. Урок 15. **13.45.** Фильм на французском языке. **14.15.** Немецкий язык. Урок 18. **15.45.** Фильм на немецком языке. **15.15.** Итальянский язык. Урок 18. **15.30.** Английский язык. Урок 18. **16.00.** «Альф». Сериал пр-ва США. **16.30.** Презентация. **17.00.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Альф». Сериал пр-ва США. **18.50.** Антенна. **19.10.** Сатирическая программа. **19.20.** Родом из Польши. **19.45.** Польша издали. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** Телетеатр Е. Яроцкий. «Стас». **22.50.** «Соловки — обетованная земля». Документальный фильм. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.05.** «Граница в огне». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Коллекционер. **11.00.** Английский фильм для детей. **11.30.** Развлекательная программа. **12.00.** Повторение интересных программ. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.55.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **18.20.** Обзор кинохроник. **18.50.** Польская кинохроника. **19.00.** Местная программа. **19.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** «Спасем планету». Документальный фильм. **21.00.** «Дети, заботы и мы». Комедийный сериал пр-ва США. **21.30.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Без обезболивания. **23.05.** «Дети дракона». Сериал пр-ва Австралии. **00.00.** «Повесть о битве». Документальный фильм. **01.00.** Панорама.

12, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Я песні аддаў усе спаўна». Фільм-канцэрт. **9.00.** Музыка і спевы. 5-ы клас. **9.30.** «Беларусьфільм» прадстаўляе: Мастацкі фільм «Чорны замак Альшанскі». **11.40.** «Вяцкія карункі». Кінанарыс. **11.55.** «На лядовай арэне». Фільм-канцэрт. **12.25.** «Пявучая Расія». Мастацкі фільм. 1-я серыя. **13.30, 17.00.** Навіны. **13.40.** «На цёплай зямлі». Кінанарыс. **13.50.** «Багач, бядняк». Мастацкі фільм. 2-я серыя. **15.05.** «Трыццаць шэсць радасцей». Тэлефільм. **16.05.** «Пяюць горы». Фільм-канцэрт. **16.25.** Беларуская літаратура. 9-ы клас. **17.10.** «Ада Рогаўцава: маналогі». Тэлефільм. **18.00.** «Вячэрні канал». Інфармацыйна-музычная праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Віцебск). **19.10.** Эканамічная хваля. Ахова здароўя людзей з чарнобыльскай зоны. Прамая лінія. **20.10.** Тэледыялог. (Гр.). **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Тэлебіржа. **21.40.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». Мастацкі фільм (Мексіка — ЗША). 1-я серыя. **22.40.** НІКа. **22.55.** «Да берага даплыць...» Фальклор і сучасная беларуская музыка.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Кидди-видди. **8.35.** «Мелочи жизни». Художественный телесериал. 15-я серия. **9.05.** Гол. **9.35, 17.50.** Мультфильм. **9.50.** Новое поколение выбирает. **10.40.** Премьера документального фильма «Люли». **11.20.** «Шерлок Холмс и доктор Ватсон». Художественный фильм. 1-я серия. **12.25.** «Я тебя ненавижу». Художественный фильм. **13.40.** «Кто там?» Художественный фильм. **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Блокнот. **14.45.** Песни Э. Колмоновского. **15.15.** «Маугли». Мультфильм. 1-я и 2-я серии. **15.55.** Премьера телефильма «Этот упрямый финн». **16.15.** 440 герц. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет: «Кубанские дневники». Часть 1-я. **18.05.** Премьера художественного фильма «Возвращение в Эдем» (Австралия). **18.50.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Фильмы режиссера Валерия Рубинчика. «Дикая охота короля Стаха». 2-я серия. **21.45.** Презентация программы «Песня-93». В перерыве — Новости. **23.45.** Авторалли Париж — Дакар. **00.15.** Максима.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** «Снег — судьба моя» (Норильск. Годы. Люди). Документальный фильм. 4-я серия. **8.50.** Антракт. **9.05.** Досуг. **9.20.** Месяцеслов. «Святки». **9.40.** Фольклор. **10.05.** Музыка крупным планом. **11.00.** «Иможен». Художественный фильм. (Франция). 2-я серия. **12.25.** Мульти-пульти. **12.35.** Торговый дом «Тинко». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Мать Тереза». Документальный фильм. **14.50.** Антракт. **15.00.** Телебиржа. **15.20.** Там-там новости. **15.45.** Телекроссворд. **16.15.** Панорама приватизации. **17.00.** Золотая ветвь. **17.30.** Хранители истины. **18.00.** Парламентский вестник. **18.15.** Межпарламентская ассамблея. **18.45.** Новогодний пирог. **19.25.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 118-я серия. **20.15.** Альбуцид. **20.55.** Кабаре «Околесица». **22.25.** Спортивная карусель. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **22.55.** Чемпионат Европы по фигурному катанию. Женщины. Спортивные пары. **23.55.** Музыкальный экзамен.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Граница в огне». Сериал пр-ва Польши. **12.00.** Учим трудом. **12.20.** Прекрасное с полезным. **12.40.** Кулинарная программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Мир химии. **14.15.** Кухня. **14.30.** «Атмосфера». Документальный сериал. **14.45.** Рисуй с нами. **15.05.** Наша Балтика. **15.20.** Клуб домашнего компьютера. **15.40.** Что, как, зачем? **15.50.** «В поисках идеала». Фильм пр-ва США. **16.20.** Мы в космосе. **16.35.** Джойстик. **17.00.** Программа для детей. **17.45.** Английский язык для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. **18.50.** Клуб хорошей книги. **19.15.** Энциклопедия второй мировой войны. **19.40.** Военно-документальная программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** 7 минут для министра труда. **21.10.** «Крохи жизни». Фильм пр-ва Франции. **22.40.** Письма о хозяйстве. **23.10.** Журнал развлекательной музыки. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.05.** Иное кино. **00.45.** Возвращение бардов.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Итальянский язык. Урок 13. **11.15.** Английский язык в науке и технике. **11.30.** Французский язык. Урок 11. **12.00.** Отчизна. **12.15.** Повторение по пожеланиям. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Тележурнал. **17.55.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **18.20.** Отчизна. **18.40.** Моя вера. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.55.** Евровидение. **20.00.** «Рок хадсон». Документальный фильм. **21.00.** Репортеры представляют. **21.30.** Развлекательная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.15.** Художественно-документальный фильм. **01.00.** Панорама.

13, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Выступленне харэаграфічнага ансамбля «Бярозка». Фільм-канцэрт. **9.00.** Беларуская літаратура. 9-ы клас. **9.30.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». Мастацкі фільм. (Мексіка — ЗША). 1-я серыя. **10.30.** Тэлевізійны дом кіно. **11.45.** «Маці чалавечая». Тэлефільм. **12.25.** «Пявучая Расія». Мастацкі фільм. 2-я серыя. **13.30, 17.00.** Навіны. **13.40.** «Музыка шкла». Кінанарыс. **13.50.** «Багач, бядняк». Мастацкі фільм. 3-я серыя. **15.20.** «Зорны баль». Сустрэча майстроў мастацтва і спорту. **17.10.** Мультфільм. **17.30.** «Навагодні кавардак, ці сон у зімнюю ноч». Забаўляльная праграма для дзяцей. **18.00.** Дзённік Прынёмання (Гр.). **18.10.** «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Гомель). **19.10.** Роднае слова. **19.50** Экалогія і мы. (Гр.). **20.10.** Рэйтынг. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». Мастацкі фільм. (Мексіка — ЗША). 2-я серыя. **22.30.** НІКа. **22.45.** «Песню бярыце з сабою». Папулярныя песні розных гадоў.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри-послушай. **8.40.** Концерт оркестра народной музыки «Флуераш». **9.30** 440 герц. **10.15.** Брэйн ринг. **11.20.** «Шерлок Холмс и доктор Ватсон». Художественный фильм. 2-я серия. **12.25.** «Дневной поезд». Художественный фильм. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Маугли». Мультфильм. 3-я и 4-я серии. **15.55.** Новогодняя встреча друзей. **16.45.** Технодром. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет: «Кубанские дневники». Часть 2-я. **17.50.** Премьера мультфильма «Кольчуги великого Давида». **18.00.** Премьера художественного фильма «Возвращение в Эдем» (Австралия). **18.50.** Миниатюра. **19.00.** Премьера рубрики. «Черта с два...» **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Новогодний бал олимпийцев. **21.55.** Старый новый год: встреча друзей. В перерыве — новости.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **8.00.** Параллели. **8.15.** Без ретуши. **9.10.** Альбуцид. **9.50.** Золотая ветвь. **10.20.** Хранители истины. **10.50.** Антракт. **11.00.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 118-я серия. **11.50.** Трансросэфир. **12.35.** Торговый дом «Тинко». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Трижды о любви». Художественный фильм. **15.00.** Бизнес: новые имена. **15.15.** Там-там новости. **15.30.** Студия «Рост». **16.00.** Трансросэфир. **16.45.** Христианская программа. **17.15.** Новогодние превращения старого календаря. **17.45.** Кабачок на Тверской. **18.45.** Новогодний пирог. **19.25.** «Санта-Барбара». 119-я серия. **20.15.** Маскарад. **20.50.** Программа «ЭКС». **21.00.** Прок. **22.25.** Спортивная карусель. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.10.** Чемпионат Европы по фигурному катанию. **00.10.** «Система «Ниппель». Художественный фильм.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Крохи жизни». Фильм пр-ва Франции. **12.40.** Журнал национальных меньшинств. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа о мультипликации в телевидении. **14.10.** Искусство западного мира. **14.40.** Чрезвычайный пересмотр. **15.05.** Репортаж. **15.30.** Каталог памятников. **15,40.** Телетеатр. А. Мицкевич. «Пан Тадеуш». **16.30.** Встреча с Я. Валкем. **16.35.** Школы в Европе. **17.00.** Программа для детей. **17.05.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «В записках сумасшедшего». Сериал пр-ва США. **19.15.** Экологическая программа. **19.35.** Лаборатория. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.20.** Спортивная студия. **23.00.** Польша в парламенте. **23.30.** Песни пятого канала. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** «Королева Бона». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гуки Финна». Сериал пр-ва Японии. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Английский язык. Урок 12. **11.30.** Немецкий язык. Урок 12. **12.00.** Повторение интересных программ. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** «Приключения Гуки Финна». Мультсериал пр-ва Японии. **18.20.** Экологический журнал. **18.40.** От первого до первого. **19.00.** Местная программа. **19.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Фрагменты концерта. **21.00.** «Гражданский фронт». Сериал пр-ва США. **21.50.** Тени жизни. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.00.** Телетеатр. А. и Б. Стругацкие. «Евреи из Петербурга». **00.20.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама.

14, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Дзе яно, каралеўства Лябедзя?» Тэлефільм. **9.05.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». Мастацкі фільм. (Мексіка — ЗША). 2-я серыя **10.05.** «Ігар Ільінскі». Урокі жыцця». Тэлефільм. **11.05.** Што ў скрыні маю... **12.00.** «Аднаасобнік». Тэлефільм. **12.15.** «Востраў Серафімы». Мастацкі фільм. **13.30, 17.00.** Навіны. **13.40.** «Запавет». Тэлефільм. **14.00.** «Багач, бядняк». Мастацкі фільм. 4-я серыя. **15.15.** «У край легенд». Тэлефільм. **15.35.** «Навагодні тэніс-баль». Спартыўна-музычнае прадстаўленне для дзяцей. **16.35.** Выяўленчае мастацтва. 4-ы клас. **17.10.** Для дзяцей. «Каляднае свята». **18.00.** Прэм'еры кіно. (Гр.). **18.30.** Навіны бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны. (Гродна). **19.10.** Зачытайце мае пісьмо... **19.15.** Беларусы — свету. **19.30.** А. Курловіч — ганаровы грамадзянін Гродна. **19.55.** Чэмпіянат міжнароднай прафесіянальнай баскетбольнай лігі. Мужчыны. РТІ (Мінск) — «Фартуна» (Самара). 2-гі тайм. **20.30.** «Фарбы зямлі». Кінанарыс. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». Мастацкі фільм. (Мексіка — ЗША). 3-я серыя. **22.30.** НІКа. **22.45.** Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». **00.15.** «Парад папулярных мелодый». Канцэртная праграма з удзелам зорак сусветнага музычнага мастацтва. Частка 1-я.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.30. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Новогодняя встреча друзей. **9.10.** «Преступление лорда Артура». Художественнй фильм. **10.40.** Премьера телефильма «Брат названый». **11.20.** «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». Художественный фильм. 1-я серия. **12.35.** «Время для размышлений». Художественный фильм. **13.40.** «Храбрый олененок». Мультфильм. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Маугли». Мультфильм. 5-я серия. **15.35.** В.- А. Моцарт. Концерт для фортепиано с оркестром фа мажор. **16.00.** «Царь родился». Мультфильм. (США). **16.30.** Вхождение по власть. **17.25.** ... До 16 и старше. **18.00.** Премьера художественного фильма «Возвращение в Эдем». (Австралия). **18.50.** Большая прогулка. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «Миллион». **21.10.** Золотой Остап. **23.25.** Авторалли Париж-Дакар. **23.55.** Чак Норрис — чемпион кикбоксинга.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Прок. **8.50, 9.45**. Шарман-шоу. Части 1-я и 2-я. **9.30.** Досуг. **11.00.** Художественный фильм. «Санта-Барбара». 119-я серия. **11.50.** Козырная дама. **12.35.** Торговый дом «Тинко». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.30.** Ностальгические посиделки. **14.00.** Автограф мастера. **15.20.** Там-там-новости. **15.35.** Ансамбль народной музыки Дмитрия Покровского. **16.05.** Трансросэфир. **16.50.** М-трест. **17.05.** Азы карьеры. **17.20.** Ее зовут Эврика. **17.50.** Парламентский вестник. **18.05.** Шаги. **18.40.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 120-я серия. **20.15.** Хроно. **20.50.** Специальный коммерческий вестник. **21.00.** Отечество мое. **22.25.** Спортивная карусель. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.10.** Чемпионат Европы по фигурному катанию. Женщины — произвольная программа. **23.35.** Новый иллюзион.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Коджак». Фильм пр-ва США. **11.55.** Журнал потребителя. **12.15.** Семейная программа. **12.30.** Военно-документальная программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.50.** «Подводная одиссея». Документальный сериал. **14.40.** Четверть часа с медициной. **15.00.** Экологическая программа. **15.15.** Вокруг света. **15.40.** Животные мира. **16.35.** Мы взрослые. **17.00.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** «День за днем». Сериал пр-ва США. **19.10.** Католический журнал. **19.40.** Сатирическая программа. **20.00.** Музыкальный ящик. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **22.05.** Только в первой программе. **23.15.** Развлекательная программа. **23.45.** Новости. **00.05.** Спортивная студия. **01.05.** Итальянский язык. Урок 13.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Новые приключения Хе-мена». Мультсериал. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Музыкальная программа. **12.00.** Повторение по пожеланиям. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Английский язык в науке и технике. **17.55.** «Новые приключения Хе-мена». Мультсериал. **18.20.** Общая Европа. **18.50.** Публицистическая программа. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.50.** Евровидение. **19.55.** Телетеатр. Л. Сандс. «Подозерние». **21.10.** Играет камерный оркестр. **21.35.** Репортаж. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.15.** «Чем лучше, тем хуже». Фильм пр-ва Ямайки. **01.00.** Панорама. **01.10.** Ночь и стресс.

15, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Чамаданчык». Кінанарыс. **8.25.** Чэмпіянат міжнароднай прафесіянальнай баскетбольнай лігі. Мужчыны. РТІ (Мінск) — «Фартуна» (Самара). 2-гі тайм. **9.00.** Выяўленчае мастацтва. 4-ы клас. **9.20.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». Мастацкі фільм. (Мексіка — ЗША). 3-я серыя. **10.20.** «Гімназісты». Тэлефільм. **11.10.** Кінанастальгія. «Вышыня». Мастацкі фільм. **12.40.** Што ў скрыні маю... **13.15.** «Свет у гліне». Кінанарыс. **13.30, 17.00.** Навіны. **13.40.** «Дзень цыркавога артыста». Тэлефільм. **14.45.** «Гісторыя Кая і Герды». Спектакль Дзяржаўнага тэатра музычнай камедыі Беларусі і дзіцячага тэатра-студыі «Казка». **16.25.** Педагагічны экран. **17.10.** Для школьнікаў. **17.40.** «Мацней за полымя». Тэленарыс. **18.00.** Дзённік Прынёмання». (Гр.). **18.10.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны. (Магілёў). **19.10.** Другое нараджэнне. **19.35.** Прэм'ера фільма беларускага тэлебачання «Пралог». 1-я і 2-я серыі. **20.30.** «Маўклівая». Кінанарыс. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Тэлебіржа. **21.40.** «Вышыня». Мастацкі фільм. **23.10.** НІКа. **23.25.** «Парад папулярных мелодый». Канцэртная праграма з удзелам зорак сусветнага музычнага мастацтва. Частка 2-я.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 15.10.** «Зазеркалье». Художественный фильм «Снежная сказка». **9.45.** Народные мелодии. **10.05.** Клуб путешественников. **11.20.** «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». 2-я серия. **12.35.** «История одной любви». Художественный фильм. **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Блокнот. **16.35.** Поет Л. Николаева. **16.45.** Дело. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет: «Кубанские дневники». Часть 3-я. **17.45.** Человек и закон. **18.15.** «Австралийские хроники». Передача 2-я. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Художественный фильм «Дураки умирают по пятницам». **22.25.** «ВИД» представляет: Политбюро, Музобоз, Человек недели, Хит-конвейер.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.50.** Отечество мое. **8.50.** Для вас, девчонки и мальчишки. (Голландия). **9.00.** Виниловые джунгли. **9.30.** В мире животных. **10.30.** Джентльмен-шоу. **11.00.** Художественный фильм «Санта-Барбара». 120-я серия. **11.50.** Пилигрим. **12.35.** Торговый дом «Тинко». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Кабаре «Околесица». **14.25.** Мульти-пульти. **14.50.** Телебиржа. **15.20.** Там-там новости. **15.35.** Студия «Рост». **16.05.** Трансросэфир. **16.50.** Господа-товарищи. **17.05.** «Звездый странник». Художественный фильм. 1-я серия. **18.00.** Парламентский вестник. **18.15.** Егор Гайдар в программе «Угол правды». **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «К-2» представляет... **22.25.** Спортивная карусель. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.10.** Чемпионат Европы по фигурному катанию. **00.10.** Лясы. **00.40.** Тема с вариациями.

ПОЛЬША-I

9.00. Кофе или чай. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.20.** Телеконцерт пожеланий. **11.00.** «Прекрасный далекий край». Фильм пр-ва Австралии. **12.35.** Четверть часа на экране. **12.50.** Репортаж. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Только у нас. **13.55.** Тема дня. **14.00.** Триумф западной цивилизации. **14.55.** О поэзии. **15.10.** Телепластикон. **15.35.** Культура и мы. **15.45.** Отвечу на каждый вопрос. **16.00.** Евротуристика. **16.15.** Школа жен. **16.35.** Если не Оксфорд, то что? **16.55.** Какая школа? **17.00.** Для детей. **17.45.** Английский язык для детей. **17.55.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** Документальный фильм. **19.00.** Право и бесправие. **19.20.** Свидание «в темную». **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Прекрасный далекий край». Фильм пр-ва Германии. **22.50.** Журнал репортеров. **23.30.** Развлекательная программа. **23.45.** Вечерние новости. **00.05.** Спортивная студия. **01.05.** Концерт. **02.05.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Черепашки ниндзя». Мультсериал. **10.10.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Музыкальный фестиваль. **11.20.** Развлекательная программа. **12.00.** Повторение по пожеланиям. **16.55.** Приветствие. **17.00.** Программа для молодежи. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.55.** «Черепашки ниндзя». Мультсериал. **18.20.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **18.50.** Пенелопы. **19.00.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** «Красный лис». Фильм пр-ва Англии. **00.40.** Тележурнал. **01.00.** Панорама. **01.10.** Ночь цикад.

16, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Тры лімоны для каханай». Мастацкі фільм. **9.30.** Урокі здароўя. **10.00.** Паказвае Брэст. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мапет-шоу». **11.40.** Белыя і чорныя. **12.10.** Далучэнне. «Зорка Максіма». Дакументальны фільм. **12.20.** Якуб Колас на ніве адраджэння. **13.00.** «Аб'ектыў-тэатр» прадстаўляе. «За ўсе грахі мае». Спектакль Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра. **15.10.** Для дзяцей. Дарожная азбука. **15.40.** Студыя «Мэта». **16.35.** ПІК. **17.20.** Гаворым па-беларуску. **17.40.** У краіне казачных герояў. **18.55.** Працістаянне. **19.40.** Прэм'ера фільма Беларускага тэлебачання «Пралог». 3-я і 4-я серыі. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Тэлебіржа. **21.45.** «Сінема» прадстаўляе: мастацкі фільм «Чалавек з Рыо». (Італія, Францыя). **23.35.** НІКа. **23.50.** Падарожжа па Амерыцы. Сан-Францыска.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.30.** Субботнее утро делового человека. **7.30.** Спорт-шанс. **8.00.** «Марафон-15» — малышам. **8.25.** НЛО: необъявленный визит. **8.55.** Мультфильм. **9.05.** Автограф по субботам. **9.35.** Медицина для тебя. **10.15.** Премьера телефильма. **10.45.** Внимание: Х Молодежный фестиваль телепрограмм и фильмов «Воронеж-92». **11.45.** Киноправда? Художественный фильм «Депутат Балтики». **14.25.** Центральный экспресс. **15.15.** «Город Ейск». Документальный фильм. **15.30.** Ультра-си. **16.30.** Красный квадрат. **17.10.** В мире животных. **17.50.** Премьера телефильма «Дом с рыцарями». **18.50, 20.40.** «Коламбия пикчерс» представляет премьеру художественного фильма «Верность» из сериала «Улица правосудия». (США). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **21.30.** Европа плюс. **22.30.** Авторалли Париж-Дакар. **23.20.** Парадиз-коктейль.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Свой взгляд на мир. **7.55.** Досуг. **8.10.** Программа «03». **8.40.** Студия «Рост». **9.15.** «Бурда моден» предлагает... **9.45.** Как жить будем? **11.00.** «Мио, мой Мио». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Пилигрим. **14.05.** Декабрьские вечера в музее им. А. С. Пушкина на Волхонке. **15.00.** Джентльмен-шоу. **15.30.** Золотая шпора. **16.00.** Футбол без границ. **16.55.** Театральный разъезд. **17.55.** Я люблю РТВ. **18.10.** Устами младенца. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Рецепт ее молодости». Художественный фильм. **21.00.** Совершенно секретно. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Чемпионат Европы по фигурному катанию. **23.30.** Ассорти. **00.00.** Программа «А». **00.30.** Ад либитум.

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. **8.30.** Информационно-хозяйственный журнал. **9.35.** Все об огороде. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей и молодежи. **11.50.** Английский язык для детей. **12.00.** Фрагменты концерта. **12.30.** Семья. **13.00.** Новости. **13.10.** Экологическая программа. **13.15.** Путешествия. **14.00.** Мультфильмы У. Диснея. **15.20.** Телетеатр. А. Морган. «Великий человек». **17.15.** Программа о моде. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Детектив в сутане». Сериал пр-ва США. **19.15.** Телетурнир. **19.30.** Пегас. **20.00.** Детский журнал. **20.10.** Вечеринка. **20.20.** Главный выпуск новостей. **21.00.** «Польские зоопарки. **21.30.** «Саманта». Фильм пр-ва США. **23.15.** Портрет. Джулия Хартвиг. **23.55.** Новости. **00.05.** Спортивная суббота. **01.05.** Ночное кино. «Руки потрошителя». Фильм пр-ва Англии.

ПОЛЬША-II

8.30. Военно-документальная программа. **9.00.** Панорама. **9.05.** Программа для детей. **10.05.** Женский журнал. **10.25.** Приветствие. **10.30.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.50.** Тележурнал. **11.00.** Сообщество в культуре. **11.30.** Артист и его мир. **12.10.** Киносеанс. **12.40.** Развлекательная программа. **13.05.** Вторая программа. **13.10.** Телетурнир. **13.35.** Вторая программа. **13.40.** Развлекательная программа. **14.10.** Спортивная программа. **15.00.** Тележурнал. **15.05.** Развлекательная программа. **15.30.** Животные мира. **16.25.** Развлекательная программа. **16.55.** Документальный фильм. **17.25.** Розыгрыш лото. **17.30.** Панорама. **17.40** Приветствие. **17.45.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **18.10.** Поэтико-музыкальная программа. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** Академия польского кино. «Гангстеры и филантропы». **21.25.** Большой спорт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.35.** Тележурнал культуры. **23.15.** Развлекательная программа. **23.45.** «Отравитель». Сериал пр-ва Англии. **00.35.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама. **01.10.** Рок-ночь.

17, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Урокі здароўя. **8.45.** Слова да чалавека. **9.15.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». Мастацкі фільм. (Мексіка — ЗША). 4-я і 5-я серыі. **11.15.** Ало, дзе падарункі? **11.45.** Асілак. Прамая лінія. **12.35.** «Камедыянт». Мастацкі фільм. **14.20.** У свеце спартыўнага танца. **15.05.** Брама. **15.50.** Для дзяцей. «Літарынка». **16.20.** Архіварыус. **17.20.** З панядзелка... **17.55.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мапет-шоу». **18.20.** «Запрашаем на вячоркі». Калядаванне. **19.25.** Прэм'ера фільма Беларускага тэлебачання «Пралог». 5-я серыя. **20.00.** Панарама. **20.30.** «Зімовы сюжэт». Тэлезамалёўка. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Рэклама. **21.05.** «Сінема» прадстаўляе: мастацкі фільм «Тандэм» (Францыя). **22.30.** Студыя «Тэлесябрына». **23.10.** Гандбол. Жанчыны.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.20, 14.00, 17.45, 23.00. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Тираж «Спортлото». **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **8.30.** Премьера мультфильма «Денвер — последний из динозавров» (Франция). **9.00.** Пока все дома. **9.30.** Утренняя звезда. **10.20.** Соло. **11.50.** Премьера документального фильма «Смертельный приказ». **11.20.** Премьера фильма для детей «Приключения черного Красавчика». **11.45.** Марафон-15. **12.35.** Премьера многосерийного фильма «Пиф и Геркулес». **12.45.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **13.35.** Премьера телефильма «Эрмитаж». Фильм 3-й. **14.20.** Избранник народа. **15.00.** Клуб путешественников. **15.50.** Живое дерево ремесел. **15.55.** Панорама. **16.35.** Телелоция. **16.50.** Премьера мультфильмов: «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). **18.00.** Театр+ТВ: шутки с меценатами. **19.00.** Воскресная кинопрограмма. **19.30.** Премьера художественного фильма. «Хеппи энд». (Франция). **20.45.** Московский кинохит-парад. **21.00.** Итоги. **21.45.** Спортивный уик-энд. **22.00.** Вокзал мечты.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Баскетбольное обозрение НБА. **7.50.** Для вас, девчонки и мальчишки (Голландия). **8.00.** Наш сад. **8.30.** Студия «Рост». **9.00.** «Приключение в королевстве». Кукольный мультфильм. **9.30.** Непознанная вселенная. **10.00.** Атыбаты. **10.30.** Телекроссворд. **11.00.** Документальная панорама. **12.25.** Премьера мультфильма «Дораэмон» (Япония). 18-я серия. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Лучшие игры НБА. **14.35.** Амига веритас. **15.30.** Познер и Донахью. **16.00.** Белая ворона. **16.45.** Сказочный мир Уолта Диснея. **17.35.** Комики XX столетия. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Чемпионат Европы по фигурному катанию. Показательные выступления. **21.00.** «Снег — судьба моя». (Норильск. Годы. Люди). Премьера документального фильма. 5-я серия. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Центр Стаса Намина (Эс-Эн-Си) представляет...

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** Документальный фильм. **8.45.** Сельское хозяйство в мире. **9.00.** Сельскохозяйственная программа. **9.45.** Польские зоопарки. **10.00.** Фильм для детей. **10.25.** Телеутро. **10.50.** «Дети с улицы Деграсси». Сериал пр-ва Канады. **11.15.** «Море». Тележурнал. **12.35.** «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. **13.20.** Телеконцерт пожеланий. **13.50.** Театр для детей. «Мое апельсиновое дерево». **14.45.** С камерой среди зверей. **15.00.** «Бонанза». Сериал пр-ва США. **15.50.** Перец и ваниль. **16.30.** 100 вопросов. **17.15.** Развлекательная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 172. **19.20.** 7 дней — мир. **19.50.** Развлекательная программа. **20.00.** Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Хроника молодого индейца Джо». Сериал пр-ва США. **22.05.** Спортивная студия. **23.35.** Программа кабаре. **00.20.** «Жить своей жизнью». Фильм пр-ва Франции.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели. (Для глухих). **9.00.** Мультфильм. **9.25.** Фильм для глухих. **10.20.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.25.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Развлекательная программа. **12.00.** Утро симфонической музыки. **13.00.** «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Австралии. **13.45.** Краковские легенды. **14.00.** Путешествия во времени и пространстве. **14.50.** Тележурнал. **15.10.** Животные вокруг нас. **15.40.** Музыкальные таланты. **16.00.** События недели. **16.30.** Час с Ханной Берберой. **17.25.** Программа дня. **17.30.** Панорама. **17.40.** «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. **18.10.** Театр в кадре. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** «Ты меня слышишь?» Фильм пр-ва Италии. **21.15.** Телеконференция. **22.00.** Панорама. **22.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.10.** Театральная программа. **00.00.** Развлекательная программа. **01.00.** Панорама.

Królowa pióra

TOWARZYSTWO IM. MARII KONOPNICKIEJ

KOŁO TERENOWE IM. ELIZY ORZESZKOWEJ

Warszawa, ul. Próchnika 8A

Uroczyste spotkanie z tej okazji odbyło się niedawno w Warszawie. W 1962 r. utworzyli go miłośnicy talentu wybitnej pisarki, pochodzący z Grodna i b. Kresów. - Było to pierwsze kresowe towarzystwo w Polsce, a zorganizowanie go wcale nie było takie łatwe w tamtych czasach - powiedział nam prezes koła, Zdzisław Cypelt.

W różnych okresach twórczość Elizy Orzeszkowej przeżywała największe szczyty i zapomnienia. W pewnym sensie twórczość "grodzieńskiej samotnicy" w czasach PRL była na indeksie. Teraz czas jest znów przychylny dla pani Elizy, bo wartości, o których pisała, są ponadczasowe.

Ważnym wątkiem książek Orzeszkowej była miłość do ziemi ojczystej. "Nie powinni opuszczać kresów ci, których tu postawił Bóg i los" - powiedziała pisarka, gdy po raz kolejny namawiano ją na wyjazd do Warszawy lub gdzie indziej.

Znana polska pisarka Gabriela Pauszer-Klonowska - autorka popularnej książki "Pani Eliza" podzieliła się swoimi wspomnieniami ze spotkań z ludźmi oraz zwiedzaniu miejsc związanych z Orzeszkową.

Na spotkaniu wystąpił marszałek Szwalbe - honorowy przewodniczący krajowego koła im. Marii Konopnickiej, który zawsze patronował także kołu im. E. Orzeszkowej.

30 lat KOŁA im. ELIZY ORZESZKOWEJ

Uroczystość była, jak rodzinne spotkanie, ciepła i miła. Przybyło wielu interesujących, znanych Grodnianek i Grodnian. Ich wszystkich łączy miłość do "kraju lat dziecinnych" i wielkiej pisarki - niekoronowanej królowej Grodna.

Irena Waluś

Degustacja

Bezpłatnie kiełbasą,
którą kupić nie ma za co?

Poglądy

Doprawdy nie wiem co o takim sądzić,
Który razem z pogodą zmienia poglądy...

W literaturze

Tyle w niej nierozpoznanych
przedsiębiorczych grafomanów!

Fraszki

Poeta i krytyk

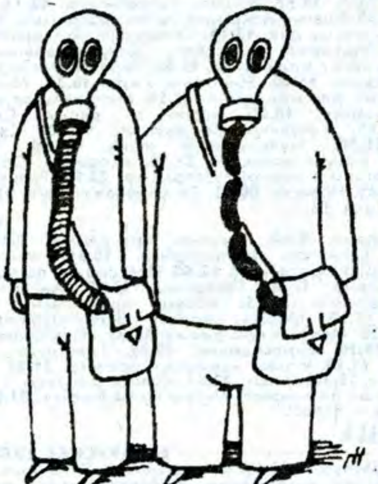
Natchnieniem poeta oddychał.
Wszystko roiło się w głowie...
I sam nie wiedział co napisał,
Lecz mądry krytyk podpowie...

O poetach

Poeci nie "wyrobią" dniówki,
gdy, zamiast wierszy, tworzą łamigłówki.

Jan Sztern

AIDS - CHOROBA EKOLOGICZNA?

Jak to właściwie jest z AIDS? Co - na dobrą, a właściwie złą sprawę - powoduje tę straszną, dotąd nieuleczalną chorobę, nie bez racji zwaną "dżumą XX wieku"? Przyzwyczailiśmy się już do myśli, że przyczyną sprawczą jest wirus HIV w dwu odmianach: HIV-1 i HIV-2. Ale - pomimo wielu lat wytężonej pracy licznych, doskonale wyposażonych zespołów uczonych - prawdziwych zwycięstw w walce z tą chorobą ciągle brak - nadal nie stworzono skutecznej szczepionki przeciwko AIDS.

Wirusowa teoria - mimo wspomnianego braku lecznicznych sukcesów - być może dlatego jest tak przekonująca, że odwołuje się do etiologii innych, od dawna znanych nam chorób infekcyjnych, a niewyprodukowanie po dziś dzień szczepionki "anty-AIDS" zawsze można wytłumaczyć szczególnie skomplikowaną i perfidną naturą wirusa HIV.

Czy rzeczywiście AIDS jest chorobą infekcyjną w potocznym rozumieniu tego słowa? Może etiologia tego schorzenia jest zupełnie inna? Faktem jest, że - stojąc na gruncie teorii wirusowej - trudno udzielić sensownej odpowiedzi na bardzo wiele pytań. Oto tylko niektóre z nich:

Dlaczego wśród nosicieli HIV więcej jest kobiet niż mężczyzn, a wśród chorych na AIDS - na odwrót: jest kilkakrotnie więcej mężczyzn? Dlaczego wirus przenosi się z mlekiem matki, ale już nie z jej śliną, jakkolwiek jest w niej również obecny? Dlaczego utajona faza choroby jest dłuższa w przypadku infekcji potransfuzyjnej, niż w rezultacie kontaktu seksualnego, choć - na zdrowy rozsądek rzecz biorąc - powinno być odwrotnie? Dlaczego - praktycznie rzecz biorąc - większość chorych na AIDS koncentruje się w stolicach państw i w innych wielkich metropoliach? Dlaczego na jednej z wysp Japonii połowa mieszkańców, to nosiciele HIV, a zarazem nie stwierdzono tam ani jednego przypadku zachorowań na AIDS? Dlaczego w USA, gdzie jak wiadomo, jest najwięcej chorych na AIDS, liczba nosicieli HIV nie przekracza ćwierć procenta ludności?

Dr nauk medycznych Waleria Klebanowa na łamach tygodnika "Gołos", mnożąc te pytania, podważa wirusową teorię AIDS. Zarazem formułuje tej choroby teorię... ekologiczną. Powołując się na eksperymenty Richarda Lernera i Franka Dicksona - dr Klebanowa przypomina, że możliwe jest przenoszenie chorób układu immunologicznego (a taką właśnie chorobą jest AIDS) bez pośrednictwa żadnego wirusa. Wskazuje zarazem na występowanie grupowych chorób nieinfekcyjnych układu immunologicznego w zbiorowościach osób długotrwale przebywających w skrajnie złych warunkach ekologicznych. Fakty tego rodzaju miały miejsce m.in. w Kiriszach i Angarsku.

Charakterystyczne jest, podkreśla dr Waleria Klebanowa, że - podczas eksperymentów z małpami - chorowały jedynie te zwierzęta, które przebywały w ośrodku doświadczalnym; z przebywającej na wolności grupy kontrolnej - również zarażonej wirusem - nie zachorowała na AIDS ani jedna sztuka! Dowodzi to, jak ważnym czynnikiem pro- lub antychorobotwórczym jest środowisko.

Zgodnie z teorią dr Klebanowej długookresowe przebywanie w środowisku trwale skażonym truciznami naszej cywilizacji uruchamia swoisty mechanizm obniżonej odporności, upośledzając system immunologiczny organizmu. Patogenna rola wirusa HIV jest więc - zdaniem dr Klebanowej - względna, uwarunkowana stopniem skażenia środowiska.

Marek Burczyk

✣ Astrologia ✣

Trzecia dekada Koziorożca 11-20 stycznia

Zdaniem astrologów osoby z trzeciej dekady są najbardziej interesujące z całego znaku. Na co dzień są nieufne, wrażliwe i skryte. Od poprzedników różnią się jednak silną potrzebą ekspresji. Wśród nich spotyka się wielu artystów, filozofów i myślicieli, gdyż zamknięte w sobie i głęboko wrażliwe Koziorożce przejawiają skłonności do abstrakcyjnych spekulacji myślowych i mistycyzmu.

Zaskakują czasem otoczenie nietypowym zachowaniem, oryginalnymi pomysłami, niebanalnymi gustami i zajęciami. Niekiedy jest to zachowanie wręcz szokujące - aż do przejawów patologii społecznej. Chociaż Koziorożce z tej dekady cechuje wiele odmienności, to jednak pozostają nieodrodnymi dziećmi swego znaku. Są ambitne, wytrwałe, sumienne i skrupulatne. Każdy podjęty zamiar realizują konsekwentnie i z uporem.

Potrafią kochać głęboko i wiernie, ale niezwykle trudno okazać im swoje uczucia.

W trzeciej dakadzie Koziorożca urodzili się m.in.: Dalida, Ewa Demarczyk, Jack London, Allan Poe i Catherina Valente.

OGŁOSZENIE

Dla nauczycieli języka polskiego na Białorusi organizujemy 2-letnie szkolenie.

Kurs będzie składał się z kilkudniowych zajęć comiesięcznych i czterech sesji egzaminacyjnych w ciągu roku akademickiego.

Dojazdy, noclegi i obiady są finansowane przez organizatorów.

Chętnych prosimy o zgłaszanie się do 31 stycznia 1993 roku (listownie lub osobiście) pod adresem: Grodno, ul. Dzierżyńskiego 90A, Dział Oświaty ZPB, tel. 44-94-57.

WIADOMOŚCI

Konsul Generalny RP - Krzysztof Dłużewski wręczył medale "Za udział w wojnie obronnej 1939 r." mieszkańcom Lidy i rejonu: Ilji Wileńskiemu, Michałowi Kruszewskiemu, Józefowi Jemieljanczykowi, Ignacemu Bancewiczowi i innym żołnierzom Września.

* * *

W 1992 r. miasto Słonim obchodziło 740 rocznicę. Z tej okazji ukazał się w kioskach okolicznościowy znaczek.

* * *

W Słonimiu została wydana książka "Muzeum Adama Mickiewicza w Nowogródku". Autorami są Lilia Usienko - dyrektor Muzeum A. Mickiewicza w Nowogródku i prof. Janusz Odrowąż-Pieniążek - dyrektor Muzeum Literackiego w Warszawie. Książka zawiera teksty w językach polskim i białoruskim.

* * *

Stowarzyszeniu Żydowskiemu w Grodnie władze miejskie przekazały gmach zabytkowej synagogi, w którym uprzednio znajdowały się pracownie plastyczne. Niezbędne prace remontowe wykona polska firma "Budimex".

* * *

Na posiedzeniu zamkniętym Rady Najwyższej Białorusi omawiano problemy związane z doktryną wojskową Republiki.

* * *

Niedawno odbyły się rozmowy ministra Obrony Białorusi - P. Kozłowskiego z ministrem Obrony Narodowej Rzyczpospolitej Polski - J. Onyszkiewiczem.

* * *

W dniach 19-20 grudnia ub.r. w Mińsku odbył się Zjazd Białorusinów z terytorium byłego ZSRR.

W lipcu 1993 r. zostanie zorganizowane I Światowe Forum Białorusinów.

* * *

Ministerstwo Sprawiedliwości zarejestrowało Białoruską Ligę Praw Człowieka.

"Głos znad Niemna"

Pismo Związku Polaków na Białorusi. Nr rej. 8.

Adres redakcji: 230005 Grodno, ul. Dzierżyńskiego 90 A, tel. 44-94-57.

Redakcja: Laura Michajlik (**p.o. redaktora naczelnego**), Irena Artisz (**redaktor**), Włodzimierz Małaszkiewicz (**redaktor**), Lucyna Olizar (**maszynistka**), Jarosław Waniukiewicz - (**fotoreporter**), Józef Dziurbejko (**redaktor**), Jerzy Skrodzki (**redaktor**), Marian Suchożebrski (**sekretarz redakcji**), Honorata Moroz (**obsługa komputera**).

Kolegium redakcyjne: Czesław Bieńkowski, Ryszard Dalkiewicz, Michał Dobrynin, Barbara Fustoczenko, Tadeusz Gawin, Tadeusz Malewicz, Włodzimierz Małaszkiewicz, Laura Michajlik, Joanna Niemczynowska, Eugeniusz Skrobocki, Irena Waluś i Jerzy Waszkiewicz.

Druk: Zakłady Graficzne w Grodnie.

Cena: 2 rb 50 kop. (w kioskach Sojuzpieczati - 3 rb.)

Nakład: 12 tys. egzemplarzy. Zam. nr ..75